

Veto

Leuvens Studentenweekblad
Jaargang 13, '86-'87
Nr. 12, dd. 18 december 1986
ISSN: 0773-5162

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verant. Uitg.: Filip Huyzentruyt
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Economie

hoe ze het doen zal waarschijnlijk alleen te verklaren zijn door hun aangeboren commerciële feeling, maar de laatste tijd doen

de economen, ook bij Veto, van zich spreken. Zij het niet steeds in positieve zin. Zie pagina's 2 en 10, en ook uw lijfblad na de kerstvakantie.

Kollokwium

Het heeft lang geduurd, maar nu kan u eindelijk ook eens in intellectuele kringen met een nonchalant onder de arm gevouwen Veto verschijnen. Waarom? Wel, na het lezen, en zo nodig herlezen van onze pagina's 4 en 5 van deze week zal U eindelijk gefundeerd kunnen meepraten over de Democrativering van het Onderwijs, om maar iets te noemen. Deze week verschijnen namelijk de eerste besprekingen van de referaten van het kollokwium "Het sociaal-financieel statuut van de student" dat plaats had op 21 november. Rijkkelijk laat, dat verslag, denkt U vast. Maar, ook een Château Margaux wordt niet snel geproefd.

171 bezetten rijkswachtkazerne

In de nacht van donderdag 11 op vrijdag 12 december kende Leuven wellicht de zwaarste rellen sedert de misschien al te vaak geciteerde meidagen van '68. De rijkswacht pakte 171 mensen op (waaronder Big Bill), en vaak gebeurde dat op een heel brutale, ongeoorloofde manier. Er waren die nacht ook twee bezettingen, en tot drie keer toe gingen de studenten spontaan betogen. Anarchie in Leuven dus, en daar zijn veel mensen niet onverdeeld gelukkig mee. Het valt immers op hoe één groep studenten deze "nacht van vertier met de rijkswacht" afschrijft als een (ongelukkige?) donderdagsavond/uitgangsvond-samenloop, terwijl veel anderen vol geloof en heilig vuur het weekend zullen ingegaan zijn, met de vaste overtuiging dat zij het vaderland gered hebben.

Een begin 'van alles' valt er nauwelijks nog aan te duiden. De laatste dagen volgden acties, betogingen en stakingen, ja zelfs bezettingen, elkaar zo vlug op dat categorieën van oorzaak en gevolg eigenlijk onbruikbaar geworden zijn. Want wie voert deze dagen geen strijd? We gaan dan maar — op goed geluk af — terug naar dinsdagavond 9 december, en de open brief die aan Dillemans geschreven werd om hem te vragen op 16 december de lessen op te schorten en zelf mee te gaan betogen in Brussel. Een eis die bezwaarlijk ongerechtvaardigd kan genoemd worden — deelt de Akademische Raad immers niet "de zorg van de studenten voor de democrativering van het onderwijs" — maar waaraan binnenskamers ernstig getwijfeld werd of ze ingewilligd zou worden.

De rektor wordt ook verzocht zijn antwoord klaar te hebben tegen donderdagavond 18.00 uur, voor waarop een fakkeltocht zal vertrekken om, we citeren onszelf (Veto), "de rektor te bedanken of — in voorkomend geval — de boel ... enz.". We horen op dat moment ook al heftig gemompel over een nieuwe bezetting, van de Faculty Club ditmaal.

Donderdagavond dan. Het is 18.00 uur, en verzamelen gelazen op het Ladeuzeplein. Er komt zo'n 1000 man opdagen, en het geheel is, met al zijn fakkel, een mooi en rustig spektakel. Dat is trouwens ook de bedoeling, zeggen de verantwoordelijken. Dit is immers geen betoging, er zullen ook geen slogans worden geskandeed. We willen gewoon aan de rektor tonen dat we er nog zijn, en ondertussen wachten op zijn antwoord.

Zo geschiedde het. Op het gekrijs van een paar 'dapperen' na, die met "linkse ratten, rol uw matten", geroepen uit een raam veilig op de 2de verdieping, de massa probeerden op te jatten, blijft de sfeer heel serene. Zelfs wanneer voor het stadhuis het Njet van Roger aan het publiek wordt prijsgegeven.

De problemen beginnen echter, net als maandag, wanneer de massa onverrichter zake terug voor de Centrale Bibliotheek verzamelt, actie wil, maar op die vraag geen antwoord krijgt van de organisatoren. De cirkel wordt weer rond. Tientallen voeren tegelijk het hoge woord, niemand zegt iets (of maakt genoeg indruk) en tenslotte trekt een flinke groep betogers voor de

zoveelste keer op weg naar de Hallen en de Naamsstraat. De Beiaard speelt acht uur, het feest kan beginnen.

BOB

Burgemeester Van Sina wacht opvallend lang, anderhalf uur, voor hij de rijkswacht laat ingrijpen. Maar dan is het ook meteen raak — het waterkanon wordt bovengehaald, en, lopen maar... Niemand wordt gespaard, en niemand laat zich na een tijdje dan ook pramen om wat mee te spelen. Gevolg: af- en aanrijdende dieselmotoren, opgewonden, haast dronken stemmen, het vreemde en angstaanjagende weglopen in een massa, kortom, de complete chaos.

Ondertussen gonst het ook achter de schermen van activiteit. Faculty Club, zo blijkt, zit vol met BOB en rijkswacht, en kan dus niet bezet worden. Men gaat dan op zoek naar alternatieven, en uiteindelijk ziet de aandachtige toeschouwer om 22.35 uur precies een groep van 50 het gebouw van L&W binnentrekken. Daar staan op dat uur warempel nog alle ingangen wagenwijd open — no problem dus.

Of toch. Sociale Raad, niet goed ingelicht vooraf, lijkt immers niet zo gelukkig met de bezetting, maar kan natuurlijk niet anders dan zich erachter scharen. "Loko (en dus Sociale Raad, red.) is veel te log. Iedereen is hier aan het betogen, en wij lopen achter", verwoordt een van de Sociale afgevaardigden. Waarmee hij het volgende probleem aanraakt. Het actievoeren voor democrativering draait momenteel rond twee kerngroepen: Sociale Raad, een vergadering van demokratisch verkozen sociaal afgevaardigden per kring — de officiële studententegenwoordiging dus —, en het Regionaal Actiecomitee (RAK), waarvan het ledenbestand nogal eens aan schommelingen onderhevig is. Iedereen die dat wil en mee vergadert is automatisch lid (voor één vergadering), en kan meebeslissen. Soms, na grote acties (de eerste betoging van maandag 1 december bv.), groepeerft het RAK wel 150 mensen. Andere keren is dat veel minder. Dan blijft alleen de harde kern over, met haar 'voortrekkers'.

Studenten?

Het RAK spijst zich vooral toe op het onmiddellijke actievoeren, kan dat

vervolg op p. 3

BIG BANG niet in maar vòòr de Brusselse beurs. Aandeelkoersen swingen uit de pan, wisselagenten kreunden en de stoet, zij bleef rustig. Zie p. 3. (Foto Carl Govaerts)

Franse studenten staken en betogen De harde herfst van 86

Als het in Parijs regent, druppelt het in Brussel en omstreken. Als het gezegde klopt, kan men zich in Leuven aan nog wat regen verwachten. In Parijs heeft het de jongste weken namelijk gestormd. A hard rain's gonna fall, zong Bob Dylan. Maar Dylan is een figuur van vroeger en hij zong tegen zure regen en voor brede maatschappelijke veranderingen en niet over onderwijs hervormingen. De jaren zestig zijn de jaren tachtig niet. Zo is meermaals tijdens onze reportage ter plaatse gebleken. Anderzijds is studentenweerbaarheid evenmin een archaïsme geworden.

Het Franse onderwijssysteem is de grote mislukking van de vijfde republiek. Op uitzondering van de Algerijnse oorlog is het onderwijssysteem altijd de struikelsteen voor de Franse regering geweest. Onderwijs in Frankrijk is een zaak van zo groot belang voor zoveel lobbies dat de uiteindelijke vorm waarin het onderwijs gegoten wordt een compromis is. Een compromis waarmee uiteindelijk niemand tevreden is.

Er was 68 waar het onderwijs de aanleiding voor een bredere maatschappelijke discussie vormde, er was 84 waar de mogelijke opheffing van het onderscheid tussen vrij en staats-onderwijs honderdduizenden op de been bracht. En er is 86 geweest, waar de studenten in grote massa eendrachtig en "apolitiek" tegen het wets-

voorstel Devaquet, de minister van hoger onderwijs, staakten en betogden.

Eisen

De eis van deze generatie was simpel: volledige intrekking van het wetsvoorstel. Want, zo luidde het, Devaquets plannen zouden ervoor zorgen dat universiteit lopen weer een elitaire aangelegenheid werd en, geschoeid op de Amerikaanse leest, een hiërarchie van universiteiten zou ontstaan: betere universiteiten voor de rijken, mindere voor de arme; meer geld voor de rendabele, op de industrie gerichte, fakulteiten; minder geld voor de minder rendabele richtingen, zoals bijvoorbeeld Letteren en Wijsbegeerte.

De ordewoorden van de betogers en stakers waren: neen aan de selectie, neen aan het mogelijk hogere inschrijvingsgeld, neen aan de afschaffing van de nationale diploma's, neen aan de — al in 84 gestemde (wet Savary) maar nog niet overal doorgevoerde — herstructurering van het hoger onderwijs. Elders in dit blad wordt het eisenpakket in detail uitgelegd. Maar toch even een nadere toelichting: de selectiviteit van de universiteiten betreft de manier van studentenwerving. Alleen een student met een bepaalde bac, de Franse tegenhanger van ons vroegere maturiteitsdiploma, zou toegang krijgen tot deze of gene universiteit. De selectie zou dus al in het middelbaar onderwijs doorgevoerd worden. Het inschrijvingsgeld zou kunnen variëren naargelang van de universitaire instelling. De voorheen nationale diploma's zouden nu het stempel van de specifieke universitaire instelling dragen. Een formalisering

eigenlijk van wat, ook in België, reeds aan de gang is. Op elk diploma staat toch al vermeld waar het uitgereikt is. Ook de herstructurering volgens de wet Savary zou de studenten nadeel berokkenen. Hun aandeel in universitaire medezeggenschap zou slinken en de kaste van vaste professoren zou haast autonoom kunnen beslissen.

Geschiedenis

Het ongenoegen met het wetsvoorstel Devaquet leeft al geruime tijd in het studentenmilieu. Hier en daar was er al eens protest geopperd, maar echt schot in de zaak kwam er pas toen op 22 november een nationale vergadering ingelegd werd. Besloten wordt te staken en op 27 november in Parijs te betogen. Een oproep om mee te betogen wordt massaal opgevolgd: honderdduizenden, zowel universiteitsstudenten als lycéens, studenten van het middelbaar onderwijs, komen op straat. Het is van in 34 geleden — toen een dergelijk grote massa het parlementsgebouw als eindpunt van een betoging uitkiest.

De staking kent een nationaal vervolg en een echt nationale betoging wordt op 4 december georganiseerd: van heinde en verre zijn er treinen ingelegd en gelden verzameld om La. Province een reis naar Parijs te laten maken. De grootste studentenbetoging sinds mensenheugenis was het resultaat blijft uit: Monory, de minister van nationale opvoeding grabbelt wel terug op het vlak van de selectie, de nationale diploma's, de inschrijvingsgelden, maar de herstructurering van het universitaire onderwijs blijft behouden. De studenten, die, in de

vervolg op p. 6

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op de redactiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studietoer en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Staking

Nog steeds wordt er door Wina-studenten niet meegestaakt of betoogd. Waarom? Bondig gezegd omdat het zinloos is te ijveren voor "demokratisering van het onderwijs" als de democratie in eigen kring onbestaande is. Sinds het begin van het academiejaar mogen, in tegenstelling tot jarenlange — goede — traditie enkel nog houders van lidkaarten mee stemmen op de praesidiumvergadering, een maatregel ingevoerd door een praesidium waarvan de leden vorig academiejaar grotendeels geen lidkaart bezaten, maar die wel soms in blok naar de praesidiumvergadering kwamen om beslissingen te forceren. "Een stroper is de beste boswachter." Nu meer concreet over de actie van deze week. In een "pamflet" dat op maandag 8 december in de les werd verspreid (samen met de Winagenda, zonder enige vorm van commentaar) vinden we de eerste (!) woorden over de problematiek. Het pamflet bestaat uit 4 delen:

- (a) de platformtekst
- (b) een onderdeel "staking". We lezen: "De studentenkong Wina sluit zich als vereniging hier niet bij aan." Vorig

jaar werd er een algemene vergadering belegd i.v.m. de rakettenbetooging. Nu wordt de beslissing in stilte genomen, zonder enige raadpleging van de studenten. We lezen wat verder: "Wanneer u zich hier (de platformtekst) achter wenst te scharen kunt u nu spontaan in staking gaan en het auditorium verlaten." Te gek.

(c) een onderdeel "Betooging". Er wordt opgeroepen mee te betogen (lijkt dat niet wat inconsequent?), zelfs om in groep te betogen. Merk wel op dat er jaren zijn die pas dinsdag les hebben. Zij kunnen dan wat later komen, zeker? (Merk op: het pamflet is de enige en eerste informatie die over al de acties geboden wordt).

(d) een enquête. Je mag je mening (met naam, jaar en handtekening) kenbaar maken door het referendumformulier af te geven. "Dit kan via je jaarverantwoordelijke, via eender welk praesidiumlid, maar liefst van al hebben we dat je zelf eens langskomt." U bedenkt onmiddellijk 1.000 maniere om te sjoemelen. De formulieren kunnen vergeten worden, verloren gaan, gebruikt om dossiers op te stellen (werkt Wina voor onze vriend de rijkswachter?), ze kunnen desnoods veranderd worden. Er is voorlopig ook nog geen uitslag (woensdagavond). Ook vreemd als men referenda organiseert.

Jürgen Everaerts

Referendum VTK

In het artikel *Heel veel goeie wil* (Veto van 11 dec.) wordt de weergave van de situatie wegens zijn beknoptheid herdield tot een verkondigen van halve waarheden. Dit kan aanleiding geven tot verkeerde interpretaties.

Het VTK-referendum bestond uit 3 vragen:

- onderschrijft VTK het volledige platform van het NAK? 28% pro.
- indien uit vraag 1 blijkt dat VTK het volledige platform niet onderschrijft,

kan VTK dan enkel het eerste luik (nl. omtrent onderwijs) onderschrijven? 64% pro.

- indien er een platform onderschreven wordt, doet VTK dan mee aan 'staking' (35% pro), betoging (36% pro), bezetting (21% pro).

Hieruit blijkt dat een "VTK-platform" — waarop de auteur verkeerde lidallusie maakt — niet bestaat. De studenten onderschrijven enkel het eerste deel van het NAK-platform.

De auteur zegt verder: "Een van de problemen bij VTK was dat in het algemeen platform ook hun toelatingsproef als een vorm van numerus clausus werd gezien". Hierbij wens ik op te merken dat dit punt onder het eerste luik staat, zodat dit niet de reden kan zijn dat VTK het totale platform afwijst. De moeilijkheid ligt bij het tweede en derde luik over de werkgelegenheid en de militie. Velen menen dat dit gedeelte niet studentgericht is. Bv. de eis van 'individueel recht op uitkering' heeft betrekking op de sociale zekerheid en is een politiek beleidsprobleem. Een kring heeft niet de plicht deze zaken aan haar leden voor te leggen, en zeker niet het recht om een welbepaalde maatschappijvisie aan haar leden op te dringen!

Het beperken van het platform tot de onderwijsmaatregelen is geen korporatisme, maar een erkennen van de juiste bevoegdheden van een studententekening en een respecteren van ieders maatschappijvisie.

Jan De Wit
VTK-sociaal

Parafrenie

Graag had ik even mijn mening geuit omdat er mensen zijn zoals Somers die denken dat men aan Jezus enige psychologische kentrekken kan toeschrijven.

De evangelisten hebben niet de bedoeling gehad een reportage te schrijven. Lucas, Matteus en de andere redactoren zijn geen geschiedschrijvers. Trouwens welke boodschap zouden hun lezers daaraan gehad hebben? Zij schreven om gelezen te worden, om

een boodschap mee te delen (die zijzelf ontvangen hadden) en om hun geloofsvaardigheid te delen. Daartoe maken zij gebruik van allerlei literaire vormen die toen in zwang waren.

Ik wil niet beweren dat zij alles uitgevonden hebben, maar het standpunt van waaruit zij schrijven is anders

Johan De Smedt

Nieuwe kring? Verrek!

Op de open algemene bestuursvergadering van 8 december weigerde Ekonomika de toegang aan niet-leden. Doel van de vergadering was een standpunt innemen over de regeringsmaatregelen. Argument voor de weigering was: "Op deze vergadering wordt het standpunt van Ekonomika bepaald. En dus mogen alleen de leden binnen." De weigering schoot bij enkele mensen in het verkeerde keelgat met als gevolg een nieuwe "kring": Veront-ruste Economisten (Verek).

De houding van Ekonomika zal misschien in de ogen van velen erg democratisch lijken. Toch is dit niet zo. Dat men naar binnen (fuien, kulturele manifestaties, sport...) een onderscheid maakt tussen leden en niet-leden lijkt ons billijk. Naar buiten houdt deze houding geen steek. Een kring dient juist om de belangen van alle studenten te vertegenwoordigen. Als een kring een houding inneemt met betrekking tot onderwijs-

problematiek — interne zowel als externe — dan dient dit per definitie de houding van alle studenten te zijn, ongeacht het al dan niet bezitten van een lidkaart. Of het feit dat dit niet gebeurt aanleiding moet zijn om een nieuwe kring te stichten is een andere vraag. Dat bij Verek nog veel in het vage blijft, is niet abnormaal — ze bestaan slechts van woensdag 10 december. In een tekstje sommen ze vijf redenen op waarom ze: "de houding van Ekonomika BEU zijn". Ook schrijven ze dat ze lid willen worden van Loko "om als 'kring' de rechtmatige belangen van ALLE economen te verdedigen in Loko".

Lid worden van Loko is echter niet zo'n eenvoudige zaak — toch niet als 'dissidente' kring. Morgenavond heeft er een algemene vergadering van kringraad plaats. Misschien dat er dan wat meer klaarheid komt in de situatie. Een ding is duidelijk: een omvangrijke groep studenten — maandagavond waren er al honderd leden — kan men niet negeren. Er zal dus kleur bekent moeten worden. Niet alleen door Loko, maar ook door Ekonomika en de fakulteit.

Christophe Verbiest

VRIJE TRIBUNE

Verdraagzaam en open

In een vrije tribune in De Standaard hebben de Christen Democratische Studenten op maandag 8 december hun standpunt i.v.m. de democratisering van het hoger onderwijs toegelicht. In deze vrije tribune heeft de CDS de verhoging van de inschrijvingsgelden het minste kwaad genoemd gezien de vermindering van de sociale toelagen. Als Volksunie-jongeren KULeuven zien we ons verplicht om onze visie tegenover deze van het CDS te stellen.

We zien als Volksunie-jongeren wel de noodzaak in van besparingen om de rijksfinancien terug in evenwicht te brengen. Deze besparingen mogen echter niet willekeurig gebeuren. Besparen is voor ons meer dan louter budgettair snoeiwerk. De noodzakelijke besparingen dienen gebaseerd te zijn op een duidelijke toekomst gerichte maatschappijvisie. Deze maatschappijvisie mist het St.-Anna plan volledig...

We zijn het fundamenteel oneens met het CDS dat stelt dat de verhoging van het inschrijvingsgeld de minst slechte oplossing is. Het verhogen van het inschrijvingsgeld verhoogt immers de drempel die nu reeds de toegang tot de universiteit voor veel mensen bemoeilijkt. Wij wensen er niet alleen voor te zorgen dat toekomstige besparingen — die beschikbaar voor het CDS nog nodig zijn alhoewel het einde van de tunnel in zicht was — de toegang tot het onderwijs niet vermoeilijken, maar VU jongeren KULeuven willen dat de huidige besparingen op een andere wijze gebeuren.

De sociale sektor in zijn geheel mag men niet ingrijpend wijzigen. De zwaksten in de maatschappij dienen te kunnen rekenen op de steun van de financieel en sociaal sterkeren. Dit is voor ons de basis van de christelijke levensvisie.

We bepleiten daarom diepgaande structurele besparingen, zodat men niet zou moeten rekenen aan de sociale sektor. Met structurele maatregelen bedoelen we o.a. het juridisch vormgeven van een nauwere samenwerking tussen de verschillende Vlaamse universiteiten. We vragen ons af of het nu nog verantwoord is dat bepaalde studierichtingen die relatief weinig studenten aantrekken, be-

houden moeten blijven aan alle Vlaamse universiteiten. De inter-universitaire samenwerking biedt trouwens de mogelijkheid om ook als Christen mee te helpen bouwen aan een opener intellectueel klimaat in Vlaanderen.

We dienen hier tevens te wijzen op de mogelijkheden die een verregaande federalisering van het Vlaamse universitaire onderwijs kan bieden in zake het wegwerken van structurele inerties. Met eigen Vlaamse middelen zouden we immers de mogelijkheid hebben om ons wetenschappelijk onderzoek dat nu sterk benadeeld wordt door de bestaande verdeelsleutel tussen Vlaanderen en Wallonië, beter te ontwikkelen. Het wijzigen van deze onrechtvaardige situatie hebben we trouwens met andere studenten organisaties zoals het KVHV geëist in een gemeenschappelijke tekst. De universitaire overheid eist een federalisering van het wetenschappelijk onderzoek.

De democratisering is in wezen een politieke keuze. De KULeuven wijst trouwens in haar officieel standpunt op de politieke verantwoordelijkheid van de regering. Wanneer de regering de vermindering van de sociale toelagen ongedaan maakt, zal de academische overheid immers terugkomen op de verhoging van de inschrijvingsgelden.

We willen in alle rust en sereniteit de onderwijs politiek van de huidige regering bespreekbaar te stellen. Redelijkheid en realisme zijn voor ons altijd de hoeksteen geweest van onze politieke stellingnamen. We wensen er enkel de politieke verantwoordelijken in dit land nogmaals op te wijzen dat men de morele taak heeft de universiteiten niet te laten uitgroeien tot elitaire instellingen.

De toekomst van Vlaanderen lijkt ons het best verzekerd door een verdraagzaam en open universitair onderwijs waar ook de minder welgestelden in onze samenleving terecht kunnen!

Gorik Goris
Lemayeur Bart,
namens VUJO

Een acco-geschenk

is klasse heeft stijl!

acco

advertentie

Veto, jaargang 12 nr 12 dd. 18 november 1986

Redactieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofdredactie: Didier Wijnants

Redactiesekretaris: Hilde Devoghel

Redactie: Geert Coene, Lode Desmet, Marc Heeren, Jan Huysse, Erwin Jans, Trui Moerkerke, Carla Rosseels, Marc Sys, Koen Van Myleem, Peter Vermeiren

Doka: Jeroen Revalk, Ingeborg Vandenbunder, Peter Vermeiren

Zetwerk: Polleke Bijnen, Marc Heeren, Jan Huysse, Filip Huyzenruyt, Didier Wijnants

Lay out: Chris Burggraave, Geert Coene, Lode Desmet, Jan Huysse, Trui Moerkerke, Carla Rosseels, Geert Stubbe, Jan Van Der Linden, Koen Van Myleem, Didier Wijnants

Huistekenaars: Kwal, Tuur Ruytjens

Medewerkers: Jan Antonissen, Peter Bruegelmans, Chris Burggraave, Filip Huyzenruyt, Rudy Lanssens, Dirk Ramackers, Geert Stubbe, Christophe Verbiest

Eindredactie: Chris Burggraave en Koen Van Myleem

Opplage: 8000 exemplaren

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 200,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 500,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste maandag voor verschijnen om 14.00 u op het redactieadres bezorgen

Redactievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 u.

Studenten betogen te B.

Kijk mama, zonder rijkswachters

“Als er tienduizend man komt opdagen is de betoging geslaagd. Alles daarboven is een meevaller”. Aldus sprak een organisator op de vooravond van de nationale betoging te Brussel. Het bleek een grote meevaller te zijn: meer dan vijftienduizend studenten veroverden de hoofdstedelijke straten. Vlamingen en Walen manifesteerden in een zeer gemeenschappelijke sfeer broederlijk naast elkaar.

Rond de klok van één verzamelden een duizendtal studenten aan de Centrale Bibliotheek te Leuven. De aangekondigde treinreis is op het laatste moment veranderd in een busreis naar Brussel. Iets na twee lossen de bussen hun studentenlading in de buurt van het Rogierplein. Het Rogierplein zelf krijgen de betogers echter niet te zien. Omdat de Brusselse winkeliers van de Adolphe Max-laan het beu zijn hun winkels te sluiten wegens betogers, moet de betoging eerst een eindje om door kleine straatjes.

Het is bijna vier uur als de 'manifestation nationale' zich eindelijk in beweging zet. Vooraan worden er geen

algemene slogans gedragen. Enkel een spandoek "Eenheid-Unité VUB-ULB" siert de eerste rijen. Dan komt er een massa van vele duizenden. Op de spandoeken en borden lezen we: "Rijkswacht uw vriend!", een kernachtig "Non", en wordt Coens gewezen op de gevaren voor zijn prostaat "met die 13.000 ballen". De liedjes en geskandeerde teksten zijn niet echt nieuw. De meeste kenden we al uit de regionale betogingen in Leuven. Opmerkelijk is dat "we shall overcome" de tand des tijds wel heeft doorstaan.

Als we plots de kreet "Naamse Straat" horen, weten we dat de Leuvense studenten heimwee krijgen naar onze blauwgehelmden vrienden. In Brussel is er geen politiemannetje te zien. En ze worden niet echt gemist omdat de eigen ordediensten puik werk verrichten. Even dreigt een relletje omdat een clubje anarchisten niet duldt dat ze met haar vlag achteraan moet marcheren "tussen de andere politieke partijen". Het politiek dakloos karakter blijkt niet alleen uit de afwezigheid van politieke partijen, maar ook uit het feit dat Vlamingen en Walen naast en tussen elkaar opstappen. Niemand blijkt daar aanstoot aan te nemen buiten een enkeling die een pankarte meevoert waarop te lezen staat: "Demokratisering is federalisering".

Het eindpunt, het Rouppeplein, wordt om halftwee door de kop van de betoging bereikt. Een Nederlandstalige spreker (onze eigen Gilberte Boeckmans) en een Franstalige spreker klauteren in een auto en richten het woord tot de verzamelde menigte. Aangezien de stemmen slechts versterkt worden door een simpele megafon, waaien slechts enkele flarden van de toespraken tussen het geroezmoes door. Wat we wel hoorden was dat het nog niet gedaan is met de strijd en dat de beweging moet verbreed worden door onder andere ook de scholieren erbij te betrekken. Er wordt

gevraagd om kalm naar de thuisbasis te vertrekken.

Als bijna iedereen weg is, staat enkel nog de Leuvense delegatie op bussen te wachten. Niemand weet waar de bussen juist staan en waar ze ons komen ophalen. Om twintig na zes komt eindelijk de eerste bus opdagen. Als we wegrijden zien we enkele reusachtige schoonmaakwagens al het papier en Nicaraguaanse bananenschillen opkuisen; morgen zal het niet meer te zien zijn dat meer dan vijftienduizend (15.000) studenten een uitstapje naar Brussel maakten.

Tussen het vrolijk gefluit van enkele entoesiastelingen door verspreid zich de mededeling dat er straks in Leuven "nog een blokke rond zal worden gegaan, kwestie van de Naamsestraat en het Rektoraat te laten weten dat we ze niet vergeten zijn".

Jan Huysse

De GEKSTE DINGEN worden gedaan om de akties voor de demokratisering van het onderwijs eens "anders" te maken. Nu ja, zo anders is een voetocht nu ook weer niet, maar als studenten besluiten om dat te gaan doen... VRG was de initiatiefnemer van het hele gestap, en er werd door 14 verschillende Leuvense kringen aan deelgenomen. Gelukkig werden de verschillende gemeentelijke politiekorpsen van de komst van de Leuvense kohorte op de hoogte gesteld, zodat alles in en langs goede banen verliep. (Foto Geert Coene)

**Posters
Gadgets**

POSTERS
WENSKAARTEN
POSTKAARTEN
GESCHENKEN
voor alle omstandigheden

Naamsestraat 53 Leuven

171 in kazerne

vervolg van p. 1

ook veel gemakkelijker dan Sociale Raad (dat langs een aantal vaste maar trage structuren moet voortboeren) omdat, onder leiding weer van die paar "voortrekkers" alleen gewerkt wordt met wie hic et nunc zin heeft om aktie te voeren.

Vandaar dat het RAK zelf voorstelt dat Sociale Raad zich voortaan enkel

nog zou bezig houden met inhoudelijk werk, d.w.z. bewustmakingscampagnes en dergelijke. Het RAK zou dan de leiding krijgen over alle concrete aktie, zoals daar zijn betoging, bezetting, enz... Want het RAK is, gezien haar interne opbouw, veel beter in staat om spontaan te reageren op de noden van de massa. En zoiets is uiteraard nodig, anders krijg je weer

een situatie als die van donderdag jongstleden (en de blaam treft hier zowel Sociale Raad als het RAK) waarbij eerst een grote groep mensen wordt bijeengetrommeld, en men dan niet weet wat er verder mee aangevallen.

De grote moeilijkheid is echter dat het RAK bezwaarlijk nog een echte studentenvertegenwoordiging kan genoemd worden. Wie aanwezig is heeft stemrecht, wie niet aanwezig is heeft geen. Een gezond principe misschien, maar het kleinste kind begrijpt wat de gevolgen zijn als een bepaalde groepering of kring besluit even 'en masse'

naar het RAK te gaan.

(We waren aanwezig op zo'n RAK-vergadering — zondag 14 december om 22.00 uur — en het moet gezegd: ook daar is men zich van het probleem bewust. Vanuit verschillende hoeken werd gepleit om meer kringafgevaardigden bij het RAK te betrekken. Anderzijds leken veel mensen toch bang om zo al vlug weer tot een verzande structuur te verworven.)

Ten tweede kan het ook nuttig zijn om naast spontane ook eens goed doorzichte en geplande akties te hebben. En dat kan moeilijk binnen het RAK met haar steeds wisselende groep medewerkers.

Maar soit, terug naar de bezetting, waaraan in de kortste keren zoveel mogelijk ruchtbaarheid wordt gegeven, met als gevolg dat zich al gauw een grote groep nieuwsgierigen op het grondgebied van L&W terugtrekt — nieuwsgierig, maar wellicht ook moe van het kat en muis-spel met de rijkswacht. Terwijl ondertussen ook Psychologie bezet raakt, zal zich uit die verzamelde massa tot drie maal toe een spontane betoging vormen, achter de begeesterende uitspraken van ene Bart Somers, die ook binnenin bij de bezetters de moed een paar keer hoog komt houden.

Overigens heerst daar weer een echte, uitstekende bezetterssfeer. Te meer daar iemand erin geslaagd is de kafeteria open te toveren, en dat nu ook in eer en geweten uitbaat. De BOB die langs een van de vele achterpoortjes eens kwam binnensnuiven, moet versteld staan hebben: rustige, vriendelijke, gewoonweg superstudenten. Jammaar meneer, dat hebben ze ons zo niet geleerd. Blijkbaar niet, nee.

Vraag aan die stagiarius van de Gazet van Antwerpen maar eens wat ze wel geleerd hebben.

Lode Desmet

Fakkels begot! Folklore in de fik.

(Foto Peter Vermeiren)

REDAKTIONEEEL

Eensgezind

De nationale studentenbetoging van afgelopen dinsdag was vooral opvallend door haar massaal karakter. De hoge opkomst — zeker vijftienduizend studenten — trekt inderdaad de aandacht. Sinds de "10.000-akties" van '78 heeft het studentenprotest inderdaad nooit meer dergelijke omvang gehad als vandaag. Het gaat bijgevolg niet langer om om de beweging af te schilderen als een marginaal verschijnsel.

Integendeel, er leeft een algemeen ongenoegen bij studenten. Dat is in het bijzonder gericht tegen de Sint-Anna besparingsmaatregelen, die ondertussen genoegzaam bekend zijn. Maar het brede ongenoegen is ook een symbool van de ontevredenheid over de nefaste ontwikkeling van de demokratisering van het onderwijs. De recente volmachtsbesluiten zijn daar een zoveelste aanval op.

In de huidige konstellatie wordt het voor kinderen uit de lagere sociale milieus inderdaad steeds moeilijker om de financiële drempel tot het onderwijs te overwinnen. Dat blijkt niet alleen uit wetenschappelijke studies — zoals de op het kollokwium van 21 november naar voren gebrachte studie van prof. Lammertijn — het gros van de studenten voelt en weet verduiveld goed waar het om draait. Het protest kent dus niet alleen een brede basis, het staat bovendien inhoudelijk sterk in zijn schoenen. Zoiets is niet meteen kapot te krijgen.

dat is reeds ten dele bewezen, daar de traditionele verdeel en heers-politiek van de — al even traditionele — politici blijktbaar geen affekt sorteert. Zo probeerde verleden week Minister van Justitie Jean Gol de Vlaamse en Waalse studenten te verdelen door luidkeels te verkondigen dat de Vlaamse studenten "voor een ander doel" zouden strijden dan de Waalse kollega's. Zo probeerde Minister Coens in Konfrontatie van vorige zondag de universiteitsstudenten en de hogeschoolstudenten te verdelen door te stellen dat deze laatste over geen sociale sektor beschikken. Ook De Standaard publiceerde vorige week een giftig artikel waarin erop gewezen wordt dat het HOBV (Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit) geen sociale sektor heeft. "Ter relativering van het universitair protest", vermelden ze er dan lakoniek bij. Voor Coens en De Standaard moet het duidelijk zijn dat men de afwezigheid van een sociale sector voor het HOBV geenszins moet aangrijpen om het protest af te zwakken of om de sociale afbraakmaatregelen goed te praten. Integendeel. De studenten eisen een volwaardige sociale sektor voor iedereen, dus ook voor het HOBV.

De protestbeweging bestaat bovendien niet alleen uit studenten. Ook de academici komen in beweging. Er is de raadwerkelijke toegeving van de Gentse rektor De Meyer en — althans voorlopig — de woordelijke steun van Dillemans. Bovendien werd het eisenplatform reeds op verschillende fakulteitsraden goedgekeurd en op de betoging waren ook enkele professoren en personeelsleden aanwezig.

Verheugend is zoiets: studenten, proffen en personeel die één front vormen. De politieke implicaties kunnen dan ook niet uitblijven. De meeste oppositiepartijen schaarden zich achter het studentenprotest. Coens loopt in het vizier en moet nu, dringend eens verklaringen afleggen.

KOLLOKWIIUM: HET SOCIAAL-FINANCIËEL

Sociale ongelijkheid en universiteit

Toegang tot de universiteit

Op 21 november van dit jaar vond in Leuven het kollokwium "Het sociaal-financieel statuut van de student" plaats, georganiseerd door de Dienst Studentenvoorzorgingen van de KU Leuven. In Veto nr. 9 kon u hierover al een sfeerverslag lezen. Zoals beloofd volgt hier nu een eerste uitvoerige bijdrage waarin 2 referaten behandeld worden. Beide gingen uit van de denkgroep "Bevordering van de sociaal-kulturele gelijkheid van kansen", die vorig academiejaar actief was. Professor Lammertijn bracht op het kollokwium een syntese van het eerste deel van het rapport van de denkgroep, waarin de resultaten die uit het onderzoek te voorschijn kwamen, behandeld werden. Peter Breugelmans bracht namens Sociale Raad het derde deel naar voren waarin beleidsvoorstellen werden besproken. Een weergave daarvan vindt u op deze pagina onder de titel "Beleidsvoorstellen". De andere drie artikels geven de inhoud van het referaat van prof. Lammertijn weer.

De artikels zijn niet in een sterk vulgariserende taal geschreven, maar voldoen misschien wel aan de vraag naar meer diepgaande informatie over de democratisering van het onderwijs. Voor meer uitleg kan u zich altijd wenden tot Sociale Raad, 's Meiersstraat 5, of tot uw sociaal afgevaardigde. De materie is belangrijk genoeg om eventjes een inspanning voor te doen en biedt ook voldoende stof voor discussies.

Als eerste facet van de relatie sociale ongelijkheid-universiteit nemen we de toegang tot de universiteit. Het universitaire onderwijs wordt hier getaxeerd op de mate waarin alle relevante individuen in gelijke mate gebruik maken van deze voorziening. Het cijfermateriaal en de erop gebaseerde uitspraken betreffende de participatie van de onderscheiden sociale categorieën aan het Universitair Hoger Onderwijs (UHO) laten zich opdelen in drie groepen. Vooreerst gaat men het procentueel aandeel van de universiteitsstudenten uit een bepaalde categorie vergelijken met dat van andere categorieën. Bij deze analyse houdt men dus geen rekening met het aandeel van deze categorieën in de totale bevolking. Evenmin wordt rekening gehouden met de verschuivingen die zich over de tijd hebben voorgedaan in de socio-economische structuur van de bevolking. Om deze lakunes op te vangen wordt in een aantal studies gewerkt met participatie-indexen. Deze werkwijze komt ter sprake onder de hoofding: "Equal use for equal ability".

Verdeling

Kwa geslacht heeft zich in de Leuvense studentenpopulatie een ononderbroken stijging voorgedaan van de vrouwelijke studenten. Over de periode 1964-84 is het aandeel gestegen van 19% tot 42,6%. In die zin is de

diskriminatie van het vrouwelijk geslacht al sterk verminderd.

Voor de diskriminatie inzake sociale herkomst ziet het er echter niet zo rooskleurig uit...

Uit een ruwe opdeling van de Leuvense studentenbevolking in vier socio-professionele niveaus zien we duidelijk dat er twee fasen te onderscheiden zijn in de evolutie van 1964-1984 (grafiek 1). Bij de mannelijke studentenbevolking stijgt in de eerste fase het lager en midden-lager nivo, terwijl het hoger en midden-hoger nivo dalen. In de tweede fase is dit omgekeerd waarbij het lager nivo wel veel vroeger (1968) dan het midden-lager (1977) is begonnen dalen.

Bij de vrouwelijke studenten is de situatie vrij gelijklopend. Alleen heeft de overgang van de eerste naar de tweede fase voor het lager en hoger nivo 10 jaar later plaats. Zoals gezegd is dit echter een te ruwe opdeling. Wanneer men gaat kijken naar de vertegenwoordiging van de bediendengroep en deze weer opsplijt in de vier socio-professionele niveaus, werkt men al wat nauwkeuriger.

Participatie-indexen

Zoals gesteld in de inleiding wordt bij de zojuist vermelde cijfers geen rekening gehouden met het aandeel van de onderscheiden beroepscategorieën in de bevolking. In die zin zou het best kunnen zijn dat de evolutie in de participatie van jongeren uit een bepaalde categorie aan de universiteit eenvoudigweg toe te schrijven is aan een verandering in de omvang van deze categorie in de globale bevolking. Om deze lakune te ondervangen wordt dan doorgaans gewerkt met participatie-indexen. Een participatie-index is gelijk aan honderd maal het procentueel aandeel van de studenten afkomstig uit een bepaalde

socio-economische categorie gedeeld door het procentueel aandeel van diezelfde categorie in de beroepsbevolking. Ween participatie-index van 100 betekent dus dat een bepaalde socio-economische categorie met eenzelfde gewicht vertegenwoordigd is in de beroepsbevolking en in de studentenpopulatie. Minder dan 100 wijst op een kleinere vertegenwoordiging aan de universiteit, meer dan 100 op een grotere vertegenwoordiging.

Uit de tabel blijkt duidelijk dat bepaalde socio-economische categorieën een permanente oververtegenwoordiging hebben, terwijl andere zoals bv. de arbeiders konstant ondervertegenwoordigd zijn. Op de grafiek is duidelijker de evolutie te onderscheiden. Hierbij komen terug de twee fasen van hierboven te voorschijn. De arbeiderscategorie begint al vroeg weer te dalen na een korte stijging, de bediendengroep blijft veel langer stijgen maar voor de laatste jaren neemt de vertegenwoordiging toch af. Dit terwijl de categorie akademische functies na een lange daling terug begint te stijgen. Wel blijkt duidelijk uit tabel en grafiek dat men niet zo maar alles volgens een enkele wetmatigheid kan beschrijven. Er zijn duidelijk verschillende factoren in het spel.

Intellectueel potentieel

Een derde wijze om de sociale ongelijkheid in de toegang tot het universitaire onderwijs te onderzoeken bestaat erin na te gaan of de toevoeling van de studentenbevolking naar de universiteit evenredig is met het intellectueel potentieel dat aanwezig is in de maatschappij. Volgens sommigen kan de ongelijke toegang van de verschillende sociale categorieën tot de universiteit pas dan als een manifestatie van sociale onrechtvaardigheid worden bestempeld, wanneer rekening wordt gehouden met de verdeling van de intellectuele capaciteiten over deze categorieën.

Het onderzoek hieromtrent is wat de Vlaamse situatie betreft uitermate schaars en fragmentair. Dit is des te meer spijtig daar heel wat van de discussie omtrent de problematiek van democratisering van de universiteit hierop vastloopt. Wat voor zin heeft het, zeggen sommigen, om zich druk te maken over de ondervertegenwoordiging van arbeiderskinderen aan de universiteit, wanneer blijkt (of mocht blijken) dat er binnen deze categorie verhoudingsgewijze minder intelligente jongeren aanwezig zijn. En wanneer er een achteruitgang merkbaar is in de participatie van deze groep in het UHO, is dat dan, zo vragen zij zich af, geen weerspiegeling van een soort afromings-effect, van het feit dat zij die niet doorstoten naar dit onderwijsnivo dit hoe dan ook niet zouden aankunnen?

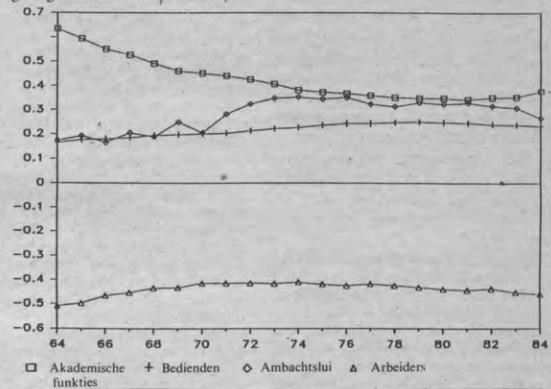
Er werden twee onderzoeken gevonden over de relatie tussen sociale herkomst en intellectuele capaciteiten. Beiden wijzen op een duidelijke band tussen deze twee factoren, maar hebben hun eigen beperktheid (daterend van 1965 of niet representatief). Voor verdere gegevens is het wachten op de resultaten van het zogeheten SOHO-konsortium dat in een proefgroep van 6000 abiturienten de overgang van secundair naar hoger onderwijs onderzoekt.

Democratisering

Samenvattend kan er gesteld worden dat er in de jaren '60 echt sprake was van een democratisering van het universitaire onderwijs. Zowel voor de lagere sociale klassen als voor de vrouwen was er een gevoelige stijging van de vertegenwoordiging aan de universiteit.

Voor de laagste sociale klassen is dit echter al vrij snel omgeslagen in een daling van de vertegenwoordiging. En gedurende de laatste jaren begint de

Participatie-indexen voor de Leuvense mannelijke studentenpopulatie naar socio-economische categorie voor de academiejaren 1964-'84 (log. — gewogen voor het kinderaantal).

vertegenwoordiging van de midden-groepen die gedurende lange tijd geprofiteerd hebben van de democratisering, ook een daling te vertonen.

Er is echter niet alleen een onderscheid tussen de verschillende sociale klassen op het vlak van de doorstroming naar de universiteit, ook zijn er significante verschillen in verband met de studiekeuze. Zo kunnen de fakulteiten onderverdeeld worden in drie groepen: er zijn de fakulteiten met een duidelijke ondervertegenwoordiging van het hoger socio-professioneel nivo en een duidelijke ondervertegenwoordiging van het lager socio-professioneel nivo: geneeskunde, toegepaste wetenschappen en rechten. Bij deze laatste geldt evenwel dat er geen sprake is van een onder-

vertegenwoordiging van de jongeren uit het lager socio-professioneel nivo. Ten tweede zijn er de fakulteiten waar het omgekeerde patroon te vinden is: godsdienstwetenschappen, sociale wetenschappen, psychologie en pedagogie, wetenschappen. Ten laatste zijn er de fakulteiten die verhoudingsgewijze een min of meer gelijke aantrekkingskracht uitoefenen op jongeren uit het hoger en het lager socio-professioneel nivo: economische en toegepaste economische wetenschappen, letteren en wijsbegeerte en — in mindere mate voor de jongeren uit het lager socio-professioneel niveau — de landbouwwetenschappen.

Peter Breugelmans

Participatie-indexen voor de mannelijke Leuvense studentenpopulatie per socio-economische categorie en per academiejaar (gewogen met kinderaantal).

	Akadm. functies	Onder-nemers	Direktie-Bediens	Hande-Onder-lers	Am-bachtstlui	Land-bouwers	Ar-beiders		
1964	430	277	59	146	121	848	149	91	31
1965	393	258	56	150	117	846	156	93	32
1966	356	249	56	151	111	802	147	98	34
1967	33	231	57	153	104	828	160	97	35
1968	311	227	55	156	101	786	155	96	37
1969	289	204	59	158	100	822	177	96	37
1970	283	201	63	159	91	800	160	92	39
1971	276	179	65	160	94	809	191	87	39
1972	267	159	64	163	95	788	211	85	38
1973	255	148	68	167	92	790	223	80	38
1974	241	138	71	169	92	760	226	81	39
1975	236	126	78	172	96	697	222	77	38
1976	214	120	75	175	97	677	225	77	38
1977	229	114	77	175	101	671	211	74	38
1978	225	109	80	177	102	676	206	68	38
1979	223	107	80	178	104	649	214	66	37
1980	224	107	84	177	100	658	211	64	36
1981	221	105	87	176	98	634	214	64	36
1982	225	105	90	174	91	636	207	60	37
1983	226	106	92	173	91	648	203	60	35
1984	239	102	95	171	87	653	184	56	35

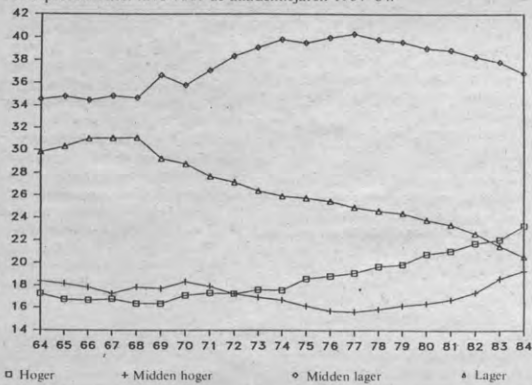
Bron: 1. Gegevens studentenpopulatie I. De Lanno. 2. Eigen berekening en schatting differentieële fertiliteit.

DE SLAG OM de Dije anno 1986

(Foto Carl Govaerts)

Procentuele verdeling van de Leuvense mannelijke studentenpopulatie naar socio-professioneel nivo voor de academiejaren 1964-'84.

STATUUT VAN DE STUDENT

EEN NIEUWE STUDENTENGENERATIE
IS OPGESTAAN!

Tijdens de studies

In dit artikel gaan we in op de problematiek van de sociale ongelijkheid tijdens de universitaire loopbaan van een student. Meer bepaald zal hierbij onder meer worden ingegaan op het al dan niet slagen, het bissen en trissen, het studentergedrag en de studentenwereld en het volgen van bijkomende opleidingen. Allemaal factoren die aanleiding kunnen geven tot een of andere vorm van discriminatie.

De kwaliteit van de studieloopbaan aan de universiteit kan gemeten worden door drie factoren: al dan niet deelnemen aan de examens, al dan niet slagen, al dan niet behalen van een graad. Uit een onderzoek van de Dienst Universitair Onderwijs van 1985 blijkt dat bij al deze factoren een verschil tot uiting komt dat afhankelijk is van de sociale herkomst. Steeds blijkt het percentage studenten dat succesvol is, toe te nemen met het socio-professionele niveau van de vader. Dit is wel niet steeds significant voor alle studierichtingen. De conclusies uit dit onderzoek zijn wel in sterk contrast met vroegere onderzoeken die geen verband vonden. Daarom is verder onderzoek hier erg belangrijk.

Uit een onderzoek van 1983 inzake de relatie tussen het studentergedrag, de waarneming van de eigen studieomgeving, de studiestrategie en de perceptie van exameneisen enerzijds en het onderwijsniveau van de vader anderzijds kwamen weinig significante samenhangen tot uiting. Wel bleek dat de laagste studienivo's significant het laagst scoorden inzake het zich thuisvoelen in de studietoestand en in de sociaal-kulturele studentenwereld en het gebeed zijn door de concrete inhoud van de studies.

Er doen zich eveneens heel duidelijke vormen van sociale ongelijkheid voor bij het opzetten van de universitaire studieloopbaan. Ter zake is vastgesteld dat de uitval na een jaar studie groter is bij studenten uit de laagste socio-professionele categorieën dan bij de studenten uit de hoogste categorieën. Voortstudies met vertraging (bissen, trissen) komt het minst voor bij studenten uit de arbeidersklasse. Jongeren uit lagere klassen voegen zich tijdens de universitaire opleiding gemakkelijker bij de groep van de wegbluffers dan dit voor jongeren uit hogere sociale milieus het geval is. Aldus schreef J. Hoornaert in 1981.

Bijkomende opleiding

Van de 1299 studenten die in het academiejaar 84-85 aan de KU Leuven waren ingeschreven in een of andere vorm van post-graduaat opleiding waren er 73,7% mannelijke en 26,3% vrouwelijke studenten. Tussen de geslachten is er niet enkel een kwantitatief verschil wat betreft het volgen van bijkomende opleidingen. Ook de aard ervan verschilt duidelijk in functie van het geslacht. Vrouwelijke studenten kiezen eerder voor aggregatie en taalkursussen in plaats van doktoraat of een specialiserende bijkomende opleiding. Dit terwijl bijvoorbeeld in

de rechten vorig academiejaar, vrouwelijke studenten betere cijfers behaalden.

Inzake de relatie tussen het volgen van bijkomende opleiding en de sociale herkomst komen de onderzoeken tot verschillende conclusies. Twee onderzoeken uit 1976-1977 komen tot de bevinding "hoe lager op de maatschappelijke ladder, hoe minder deelgenomen wordt aan het post-graduaat onderwijs". Twee onderzoeken van 1986 vinden daarentegen geen verschil in sociale samenstelling tussen de tweede cyclus en de post-graduaat opleidingen.

Inzake het gebruik van sociale voorzieningen moet natuurlijk in de eerste plaats verwezen worden naar de referaten over de sociale sector die in een van de volgende Veto's uitvoerig zullen behandeld worden. Wel kan er als voorbeeld de rol van het weinig bekende Psycho-therapeutisch Centrum bekeken worden. Uit gegevens van de laatste 3 jaren blijkt dat 67% van het cliënteel tot de laagste socio-professionele niveaus behoort. Voor deze studenten is het bestaan van zo'n centrum waar ze onafhankelijk van thuis en zonder extra-kosten, en dat bovendien vertrouwd is met de specifieke problemen van studenten, wel degelijk belangrijk. Voor hen is het zich waarmaken binnen het universitair milieu een extra-handicap. Daardoor krijgen normale generatieconflicten met de ouders een extra-dimensie. Indien dan psychotherapie wenselijk wordt, moet het centrum gemakkelijk toegankelijk zijn voor deze studenten. Op deze manier draagt het Psycho-therapeutisch Centrum bij tot de democratisering van het onderwijs.

Tot zover dit overzicht van de relatie tussen sociale herkomst en verschillende factoren tijdens de studieloopbaan. Hieruit blijkt wel dat er nog onderzoek noodzakelijk is om ten eerste vast te stellen of er al dan niet een verband is en ten tweede de oorzaken van dit verband.

Peter Bruegelmans

Beleidsvoorstellen

Zoals uit het artikel "Toegang" blijkt, is een beleid dat ook heeft voor de democratisering van het universitair onderwijs nog steeds noodzakelijk. In dit artikel gaan we kort na hoe zo'n beleid er zou kunnen uitzien. Een beleid dat de democratisering van het onderwijs wil bevorderen zou zich hiervoor steeds het volgende principe voor ogen moeten houden: onderwijs is een recht, geen voorrecht. Dit betekent dat iedereen vrij het onderwijs van zijn keuze en naar zijn begaafdheid kan volgen, zonder enige socio-economische, socio-kulturele of structurele drempels. Koncreet kan zulk een beleid actief zijn op drie vlakken: het onderwijsstelsel, de sociaal-economische ongelijkheid in de samenleving en structurele drempels.

Kostenongelijkheid

Inzake de sociaal-economische ongelijkheid in de samenleving wordt meestal in de eerste plaats gedacht aan het verminderen van de kostenongelijkheid aan de universiteit. Het is op dit vlak dat vroeger tal van beleidsmaatregelen zijn genomen. En niet ten onrechte.

De financiële kant van de zaak is in onze samenleving nog steeds een belangrijke zaak. Als men de benodigde centen niet op tafel kan leggen, krijgt men niets. Bij de stap van het secundair onderwijs naar het universitair onderwijs wordt die studiekost meestal ook een stuk zwaarder om dragen omwille van het niet meer thuis wonen van de studenten en de hogere specifieke studiekosten. Op dit moment zou de gemiddelde studiekost (leefkosten inbegrepen) 180.000 fr per jaar bedragen. Voor minder begoede gezinnen betekent dit, gezien de investering over 4-5 jaar loopt en soms ook voor meerdere kinderen, een serieuze financiële drempel. Daarom zijn er in het verleden ook maatregelen genomen om de kostenongelijkheid te bevorderen.

De invoering van de studietoelagen en een sociale sector zijn de belangrijkste maatregelen. Het is echter erg belangrijk dat deze op peil wordt gehouden. En dit is spijtig genoeg niet gebeurd.

Zo is de gewone maximum studietoelage nog slechts 80.000 fr. Tegenover een studiekost van 180.000 fr is dit toch wat weinig. En de halvering van de sociale toelagen door St.-Anna moet waarschijnlijk niet in herinnering gebracht worden.

Werken aan de kostenongelijkheid voor de universiteit blijft ergens nog een

lapmiddelje. Het is meer fundamenteel om te werken aan de sociaal-economische ongelijkheid in de samenleving zelf. Dit is natuurlijk een veel complexer en moeilijker probleem waar zeer veel visies over zijn. Kort kunnen hier toch de wegen aangegeven worden waarlangs de universiteit hieraan kan meehelpen.

In de wet van 21 juni 1985 worden het verstrekken van onderwijs, het verrichten van onderzoek en het verschaffen van dienstverlening vermeld als behorende tot de taak van universitair onderwijzend personeel. Het is dan ook via deze drie wegen dat de universiteit invloed kan hebben. Via haar onderwijs leidt de universiteit mensen op die tot de topplaat van de maatschappij zullen behoren. Het is aan de universiteit om hen een brede vorming en een kritische houding mee te geven.

Van een dergelijke vorming mag verwacht worden dat de studenten en alumni ertoe aanzet sociale ongelijkheid als een probleem te beschouwen dat verbonden is met de wijze waarop de samenleving is opgebouwd en niet als iets dat in de natuur van de mens ligt.

Onderwijstelsel

Voor een beleid inzake organisatie en didactiek van het universitair onderwijs moet uitgegaan worden van het principe dat het universitair onderwijs moet aansluiten bij de leefwereld van alle groepen in de maatschappij, veeleer dan op maat van een of andere maatschappelijke belangengroep (bv. industrie) of klasse te zijn gesneden.

Koncreet is het zo dat de universiteiten meer aansluiten bij de hogere middenklasse dan bij de leefwereld van de arbeiders. En dit zowel qua inhoud van het onderwijs, als qua organisatie en uitstraling. Meer algemeen bekeken bevestigt het huidige onderwijsstelsel de sociale ongelijkheid die er in de samenleving is. Als men het grof stelt, heeft men bv. in het secundair onderwijs een beroeps- en technisch onderwijs voor de lagere klassen en een algemeen vormend voor de hogere klassen. Het VSO heeft getracht aan deze opdeling wat te doen, maar is daar in eerste instantie wegens allerlei factoren niet in geslaagd. Deze opdeling ligt niet in de natuur van de mens, maar heeft wel degelijk veel te maken met de organisatie en didactiek van het onderwijs. Daarom is het erg belangrijk om ook hier aan te sleutelen.

Hierbij wordt ondermeer gedacht aan het vergemakkelijken van de overstapmogelijkheden tussen het niet-universitair hoger onderwijs en het universitair onderwijs, het uitbouwen van de "open universiteit" om mensen een tweede kans te geven, het meer gericht brengen van informatie en de studiecostbegeleiding meer individualiseren. Deze voorstellen hebben tot doel

te toegang tot de universiteiten beter te maken. Met betrekking tot de sociale gelijkheid tijdens de studies, voor een betere omkadering en het opnieuw centraal stellen van de onderwijsfunctie wordt een meer individuele begeleiding mogelijk wordt en ten derde voor meer informatie over de financiering van bijkomende opleidingen. Inzake de sociale ongelijkheid van de studies kan de universiteit zelf niet zoveel doen. Wel kan ze werkbeurzen en recycling-activiteiten voor afgestudeerden inrichten. Tot zover dit kort overzicht van beleidsvoorstellen inzake organisatie van het onderwijs. Het is duidelijk dat de concrete uitwerking hiervan nog niet ver gevorderd is.

Rest dan nog het derde vlak waarop een beleid actief kan zijn: structurele drempels. Hiervan is Numerus Clausus op dit moment zeker de meest besprokene.

Numerus clausus

Numerus clausus betekent het uitbouwen van een structurele drempel tot de universiteit. Het wil het aantal studenten dat aan een bepaalde studierichting begint of voldeindigt, beperken volgens een strikt systeem en niet via een adviesstelsel. Numerus clausus is dan ook een beleidsmaatregel die ingaat tegen de democratisering van het onderwijs. Numerus clausus is de uiting van een visie zoals die groten-deels aanwezig is in de beleidskringen van vandaag. Onderwijs, zegt men, is een investering van individu en maatschappij. Wanneer de afgestudeerde moet stempelen, is de investering mislukt. Dus wil men verstandiger investeren: meer geld voor minder mensen.

Verder is er de idee-fixe dat de crisis ontstaan is omdat er "iets" uit de hand gelopen is, namelijk de welvaart, vertaald in termen van de openbare sector, de sociale voorzieningen en het onderwijs. Deze zaken zouden nu te gemakkelijk "voor zomaar iedereen" toegankelijk zijn. De roep wordt sterk om de welvaart te privatiseren of om haar relatiever te maken. Tenslotte blijft er de vaststelling dat onderwijs te duur zou zijn; dat nagedacht moet worden over de finaliteit van dit onderwijs in tijden van economische recessie, en in de eerste plaats doelt men daarmee op de banden met economie en industrie.

Deze visie vindt men terug achter al de andere maatregelen inzake universitair onderwijs die heden ten dage genomen worden. Het is een visie die geen of meer heeft voor de democratisering van het onderwijs, aangezien die niet meer nuttig is voor de economie. Men heeft voldoende universitaire kaders op dit moment.

Een werkelijke democratisering van het onderwijs echter vertrekt vanuit een andere visie die onderwijs niet langer beschouwt als een individuele promotie, maar als een individuele ontplooiing. Zo'n onderwijs wil niet langer bijdragen tot het instandhouden van bepaalde maatschappelijke ongelijkheden. Het streeft de democratisering van de kennis na, dit is de verspreiding over zo breed mogelijke maatschappelijke lagen, in plaats van haar op te sluiten in een incrowd van specialisten en beroeps. Zo'n onderwijs is gratis en vrij.

Peter Bruegelmans

Na de studies

Een derde wijze om te bepalen of en in welke mate er sprake is van sociale (on)gelijkheid in relatie tot het universitair onderwijs bestaat erin na te gaan of het resultaat verbonden met het volgen van universitair onderwijs gelijk is voor diverse sociale categorieën. Meer dan bij andere sociale voorzieningen is deze vraag cruciaal in verband met het onderwijs waar de overtuiging dat dit gebruikt kan worden als een middel om een meer gelijke maatschappij te realiseren, een belangrijk discussiepunt is geweest en nog is.

In dit artikel gaan we even in op de sociale ongelijkheid die zich manifesteert in de arbeidsmarktpositie en het sollicitatiegedrag van de afgestudeerden en op hun tewerkstellingsituatie.

Materiaal over de mate waarin er sprake is van sociale ongelijkheid wat betreft de intrede op de arbeidsmarkt is te vinden in een onderzoek van Studie-Advies. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er een significant verschil bestaat in de arbeidsmarktpositie van de mannelijke en vrouwelijke studenten. Vrouwen zijn vaker werkloos en deeltijds werkloos; mannen zijn vaker studierend, vrijwillig zonder beroepsactiviteit of werkend. Dit is evenwel in grote mate te wijten aan de keuze voor minder goed op de markt liggende studierichtingen. Ook de verdeling in functie van de socio-professionele categorie van de vader toont ons een samenhang tussen de arbeidsmarktpositie en sociale herkomst. Dit geldt eveneens voor het sollicitatiegedrag. Bij dalende her-

komstklasse is er een duidelijk afnemend aandeel van gebruik van familiale en persoonlijke relaties en is er een toename van het gebruik van spontaan solliciteren, plaatsingshulp of RVA. Deze verschillen zijn te groot om ze enkel te kunnen verklaren aan de hand van de gekozen studierichting.

tewerkstellingsituatie

De verdeling van de tewerkstellingsituatie (stagiair, voltijds-deeltijds, onbezoldigd, ...) naar het geslacht toont aan dat er een significante samenhang is, maar ook hier kan die weer grotendeels teruggebracht worden tot de studiekeuze. Ditzelfde geldt ook voor de samenhang tussen sociale herkomst en tewerkstellingsituatie. Inzake de inhoudelijke aspecten van tewerkstelling kan de samenhang met het geslacht meestal teruggevoerd worden tot de studiekeuze maar niet voor alle studierichtingen (Rechten, LO, geneeskunde, handelsingenieurs). Hier doet zich wel duidelijke discriminaties voor inzake salaris en uitgeoefende functies. Inzake de rela-

tie tussen sociale herkomst en tewerkstellingsituatie werd een kleine groep universitair gediplomeerden uit het arbeidersmilieu vergeleken met een kleine groep uit de sociaal-economische toplaag. Hieruit bleek dat 90% v.n de eerste groep in loondienst werkte, terwijl dat bij de tweede groep 30% was. Arbeiderskinderen beschouwen een universitair diploma meestal als een eindpunt en zullen het direct verzilveren. Studenten uit de tweede groep daarentegen zien zulks eerder als een startpunt. Inzake de uitbouw van de carrière leidde dit echter na 10 jaar werkloosheid, zo blijkt uit het onderzoek, nog niet tot significante verschillen tussen de twee groepen.

Peter Bruegelmans

Priesters en politie(k)

De gemoederen zijn in beroering in Parijs, zeker na de moord op/dood van Malik. Zelfs de aartsbisschop van Parijs mengde zich in het debat en zei dat iedereen die geweld gebruikt fout zit. We vroegen tekst en uitleg aan Père Jacques Leclercq, priester van dienst in de Notre-Dame. Hoop in bange dagen.

Veto: Blijft de Kerk onpartijdig ten overstaan van regering en studenten?

Jacques Leclercq: «We spreken ons niet uit. Iedere geweten moet beslissen in deze zaak. Wat de uitspraak van de aartsbisschop duidelijk heeft gemaakt is dat we niet apatisch kunnen blijven toezien. De menselijke waarden en waardigheid dienen verdedigd. Let wel, verdedigd op het nivo van het evangelische levensbesef en van de mensenrechten, niet op het nivo van de politiek.»

Veto: Verwacht u nog meer geweld?
Jacques Leclercq: «Ik koester de hoop

dat de regering haar wetsvoorstel tijdijk intrekt. Als er nog meer rellen komen en er nog meer slachtoffers vallen, is de regering haar gezicht helemaal kwijt. Woensdag (10 december) komt er een rouwbetoging. Zoals zou toch niet meer mogen omtrenten.

Tam

De CRS, de Franse rijkswacht, heeft er in de pers flink van langs gekregen. Persjongens maakten zelfs vergelijkingen met Chili. Onnodig te zeggen dat de relatie tussen de pers en CRS grondig verpest is. De CRS laat nog alleen van zich horen via communicatie en is voor de rest incommunicado. Om toch iets van de 'tegenpartij' te horen legden we ons oor te luisteren bij de politiek. Ook daar was men niet happig op journalistieke interesse. Dan maar een informeel gesprekje met een dienstlopend agent wiens vrouw Vlaamse is en die het sympathiek vindt

dat we van zoover gekomen zijn. Over het onderscheid tussen de CRS en de politiek.

Veto: Houdt de politie zich bezig met de studentenbetogingen?

Politie: «Nee, dat is het werk van de CRS. Wij blijven ter plaatse, in onze burorooms. De politiek is veel tammer hier, in België is ze een stuk indrukwekkender. Eigenlijk doen wij niets (lachje).»

Veto: We moeten dus een onderscheid maken tussen CRS en politiek?

Politie: Absoluut, net zoals er een verschil bestaat tussen de studentenbetogers en de oproerkraaiers. De meeste burgers vergeten dat onderscheid wel eens te maken.»

Veto: Hebt u geen spijt niet bij de CRS getekend te hebben?

Politie: «De CRS is veel sportiever. Kijk naar de gebeurtenissen van zaterdagavond (de nacht van de zware rellen, na Maliks dood): "ça marche bien hein?" (lachje).»

Jan Antonissen
Chris Burggraeve

MINIROKKEN en brullende beren. Alle middelen zijn goed als ze maar kort genoeg zijn. (Foto Carl Govaerts)

Herfst in Parijs

vervolg van p. 1

euforie van hun aantal, een volledige intrekking van het wetsvoorstel verwacht hadden, zijn ontgoocheld.

De beweging wordt geradicaliseerd. Afgesproken wordt om met alle vakbonden, die tot op dat ogenblik slechts logistieke steun geleverd hadden, op 10 december in een nationale betoging op te stappen. Afspraak is wel dat specifiek partijpolitieke en vakbondsligens geweerd worden.

Het geweld dat het eerst de kop opstak in de betoging van 4 december — een hand afgerukt, een oog verloren, betogers en CRS in het ziekenhuis — treedt pas echt op de voorgrond in het weekend van 5, 6 en 7 december. Tijdens de nacht waarin de heilige man gewoonlijk zijn ronde maakt, valt de eerste en enige dode van de studentenbetoging. De beweging heeft meteen zijn eerste martelaar. Kenschetsend is dat het slachtoffer, Malik, een jongen van 22, in de pers slechts met de voornaam genoemd wordt. De publieke opinie — semt standpunt in — voor de studenten, tegen de repressie en dus ook tegen het ministerie van onderwijs. De studentenbetoging komt in een stroomversnelling terecht: de betoging van woensdag 10 december zal een anti-repressie en een anti-regeringsbetoging worden. Eerst werden er leuzen tegen Devaquet geschreeuwd. Later tegen minister van nationale opvoeding Monory. Nog later tegen minister van binnenlandse zaken Pasqua. Tenslotte wordt er tegen eerste minister Chirac geschreeuwd. En Mitterand, die trilt langzamerhand op zijn benen.

Wat een dag van nationale rouw voor het dodelijke slachtoffer had moeten zijn, is de dag van de overwinning geworden. Chirac bond maandag publiekelijk in: het wetsvoorstel Devaquet verdwijnt in de archieven, een nieuwe minister van hoger onderwijs wordt gezocht. Als Chirac twee weken

voor de kerstvakantie toegeeft, moet het zijn dat hij in erg nauwe schoentjes stond: het voortbestaan van zijn regering dreigde met de betoging van woensdag op de helling komen te staan en hetzelfde gold voor zijn mogelijke presidentschap in 87.

Woensdag hebben sommige studenten toch betoogd. Om diverse redenen: de eisen van de lycéens zijn nog niet geheel ingewilligd, duidelijk maken dat een wetsvoorstel à la Devaquet nooit enige kans mag maken, Malik herdenken, enz... Het leed is voorlopig geleden, studenten mogen weer lachen. Wie studeert, Arabier is en aan de drugs zit mag het tegenwoordig wel vergeten, lachen ze.

De sterkte van de studentenbetoging was haar beperkte ideologische bekommernis. De maatschappij diende niet langer hervormd zoals in '68, het wetsvoorstel Devaquet diende ingetrokken, punt. In de beperking herkennen men de meester. De eenduidige doelstelling kreedde een massale goed-wil. Mensen van allerlei politieke overtuiging troepten samen onder spandoeken tegen Devaquet. Apolitiek, onafhankelijk van enige politieke partij en/of vakbond, wilde de beweging zijn en ze is er gedeeltelijk in geslaagd. Gedeeltelijk, want er stonden praktische bezwaren in de weg: het opportunisme van het politieke milieu en de wanhoop van (andere) cansarme groepen.

Laten we beginnen met de laatste. Veel mensen die het niet breed hebben zijn op de trein van het ongenoegen gesprongen. Jonge werkløzen en zogenaamde autonomen hebben de studenten vervoegd en van de gelegenheid gebruik gemaakt om van hun grieven gebruik te maken. Het is er soms hard aan toe gegaan tussen studenten en kansarme jongeren. De studenten voelden zich gebruikt, gerekuperd door de ekstra-universitaire opstandelingen. De autonomen en werkløzen

verweten de studenten egoïsme, beperktheid en afkeer van hun "misrabilisme".

We hebben gezien hoe jongens op het plein voor de Sorbonne graffiti spotten. "Supprimé le travail pour supprimer le chaumage". Drie spelfouten in één zin, op de stapstenen van de Sorbonne. Schrijnend.

Politieke opportunisten, daar heeft de beweging ook mee te maken gehad. Eerst was er het probleem van de zogenaamde "casseurs", mensen die de betoging voor de gewelddadige doeleinden misbruikten. Geweld kwam zeker niet alleen van de kant van de CRS. Ekstreem-links wilde meteen het gevestigde apparaat geweldadig omverwerpen. Ekstreem-rechts wilde de beweging geweldadig diskreditieren. De CRS, vertelt men, schakelde professionele agitators in. Vervolgens was er het probleem van de infiltratie en de manipulatie. Vele, vooral ekstreem-linkse, splinterpartijen en hebben op de rug van de studentenbetoging een anti-regeringsbetoging willen opstarten.

Studenten zelf hebben alle politisering willen vermijden. Dat dient wel enigszins genuanceerd. In de eerste grote betoging werden politieke slogans verscheurd of naar een plaatsje achteraan de stoet verwezen. Later, toen de ontgoocheling en de radikaliserende toename, werd openlijk een beroep op politieke partijen en vakbonden gedaan, op voorwaarde dat ze geen misbruik van hun protestdeelnemers zouden maken. Politiek belangrijk is de studentenrevolte zeker geweest. Het is de eerste serieuze crisis van de cohabitation geworden.

De vergelijking met '68 is al meerdere malen indirect gemaakt. '68 is echter '86 niet. In '68 wilden de studenten met alle geweld de maatschappij veranderen, in '86 zijn de studenten beperkter te werk gegaan, zoals al aangestipt. Heel belangrijk is het zogenaamde apolitieke karakter van de beweging geweest en het erg concrete eisenplan. Dat was in '68 anders. Studentenleiders à la Cohn-Bendit hadden geroepen doelen dan de hervorming van een onderwijsstelsel voor ogen.

Opvallend was trouwens de studententaal van het leiderschap. Echte leiders waren er niet, wel woordvoerders. Om het vedetariaat tegen te gaan werden mensen als Isabelle Thomas en Philippe Dariulat, die zich in de eerste instantie in heel wat mediabelangstelling mochten verheugen, aan de kant geschoven. Van belang was dat de hele beweging democratisch funtioneerde.

Dat de studentenonlust weer in Frankrijk op gang gekomen is en een stimulans betekend voor andere Europese studenten, stemt tot nadenken: waarom is het weer echt begonnen in Frankrijk? Is het de traditie, de specifiek Franse manier van denken en doen? Het Franse LEF, Liberté, Egalité, Fraternité? Er kan eens over nagedacht worden. De studenten plaatsten hun revolte in een specifiek Franse context. Dat viel af te leiden uit het vertrek- en eindpunt van de betogingen. Meestal was het een historisch belangrijk plein zoals bijvoorbeeld de Bastille. Ook dat was wel even anders in '68. Maar laten we niet ergens in de metro: "68 c'est vieux, 86 c'est mieux!"

Jan Antonissen
Chris Burggraeve
(met dank aan Peter Bouckaert)

Wegwijs in onderwijs

- 3 tot 5 jaar: école maternelle, de derde papschool;
- 6 tot 11 of 12 jaar: école primaire, bij zuster Greta of meester Luk;
- daarna: CES, Collège d'Enseignement Secondaire.

Dit staat in voor je algemene vorming voor de volgende vier jaar, te beginnen van 'zesdes' en eindigend bij 'derdes'.

- Op je zestien jaar kan je twee richtingen uit:

1. naar een LEP, Lycée d'Enseignement Professionnel, het beroepsopleiding;

2. naar een gewoon lycée om je voor te bereiden op je 'bac'. Het bachelalaureaat is een staatsexamen en de conditio sine qua non om hogere studies aan te vatten.

Er bestaan acht soorten die allemaal getypeerd worden door een letter. Zo heb je wiskunde (C), wetenschappen (D), filosofie (A), economie (B)... Een bac C of D worden als het moeilijkst aanzien en genieten ook aan de universiteiten de grootste reputatie.

- Voor ingenieursstudies kom je daarna in een 'Grande Ecole' terecht. Nochtans zijn er ook speciale hogescholen waar je pas binnen kan na bijvoorbeeld 'sciences po' gedaan te hebben. De ENA (Ecole Nationale d'Administration) is zo'n kweekschool voor hoogambtenaren en toekomstige PDG's die onder andere Chirac op zijn moeilijke taak heeft voorbereid.

Universiteit kan je lopen in de 76 beschikbare etablissementen die over Frankrijk verspreid zijn. Wat opvalt is de veel minder ontwikkelde multidisciplinariteit binnen één overkoepelende unief zoals de KUL dat kent. Je kan er drie cycli doorlopen: na je kandidaturen behaal je een DEUG (Diplôme d'Etudes Universitaires Générales) en wat je de tweede cyclus aan. Die bestaat uit een 'Licence', een volwaardig diploma na de eerste licentie, of uit een 'Maîtrise', ongeveer het Belgisch licentiaatsdiploma. Pittig detail, de meeste richtingen leggen geen eindverhandeling op.

De freaks krijgen in de derde cyclus tenslotte de gelegenheid om te dokteren, een DEA (Diplôme d'Etudes Approfondi) te halen of een DESS (Diplôme d'Etudes Supérieures Scientifique) in de wacht te slepen. Om zelfs de meest hautaine personeelschef te gen de muur te blazen.

We legden dit overzicht voor aan professoren van het Centrum voor Levende Talen. Drie belangrijke opmerkingen kwamen daarbij uit de bus:

1. m.b.t. het 'bac': Er bestaat al een verkorte vorm van numerus clausus. Je kan in principe overal alles studeren maar er is niet overal plaats voor iedereen. De gereputeerde uniefs hanteren nu al dubieuze criteria om het aantal aan te nemen studenten te controleren. Aanbevelingen bijvoorbeeld zijn erg in trek. Bovendien willen de meeste studenten in Parijs studeren wat de daar gevestigde uniefs in een kwasi-monopolisituatie plaatst.
2. m.b.t. de ENA: Deze school kent nu veel succes omdat juist Chirac er zijn roots had. Maar andere regeringen genereren andere kweekscholen. NORMAL-SUB heeft op dat vlak ook al wat reputatie verworven.
3. m.b.t. de verhouding tussen de uniefs en de 'Grandes Ecoles' dient opgemerkt dat de laatste in tegenstelling tot België een veel betere reputatie hebben. Universiteit beginnen betekent meestal dat je faalde voor de GE. Het is trouwens geen sinecure om er binnen te raken: je dient je gedurende twee jaar 'de travail comme des dingues' voor te bereiden op een 'concours' en pas als je dit succesvol achter de rug hebt breken de vier gouden jaren aan. Bovendien liggen achter de hoe de headhunters op vinkeslag.

(CB, JA)

Studenten in beweging

Honi soit qui mal y pense

Ortega is een naam die nogal bekend in de oren klinkt. Je kan pro of contra zijn maar Reagan kan er in elk geval niet mee lachen. Het zal wel toeval zijn dat wij een naamgenoot tegen het lijf liepen en waarlijk onze informatie-honger werd gestild.

Christophe Ortega is licentiestudent aan de rechtsfaculteit van Nanterre en zélf als verkozen in het Nationaal Koördinatiecomité (CCN). Veel van wat hij vertelde werd al elders verwerkt. De rest vind je hier maar eerst nog dit: het onderwijsstelsel en haar specifieke terminologie werden apart behandeld.

Over het eisenplatform

Het platform bevat negen punten waarvan ik de belangrijkste kan toelichten (zie kader). Het eerste is een duidelijk constitutionele benedking. Wij beweren niet dat onderwijs gratis moet zijn maar bekijken het begrip 'gratis' relatief tot de sommen die de privé-scholen eisen. Studeren is een recht. Devaquet geeft de unieffs een kans om zelf te bepalen welke bac moet kunnen voorgelegd worden en hoeveel punten erop diende gehaald om toegelaten te worden. Er bestaat al een zekere diskriminatie tussen de bestaande bacs die nu geformaliseerd dreigt te worden. Bovendien geven bepaalde unieffs de voorkeur aan bepaalde lycées waardoor de anderen in diskrediet raken.

Amerikanisering

Een derde punt vind je terug in artikel dertig van het wetsvoorstel: "Chaque établissement d'enseignement supérieur fixe les conditions de passage d'un cycle à l'autre" (nvd: wetsvoorstel ter inzage). Het behalen van je DEUG garandeert dus niet meer dat je de tweede cyclus mag aanvatten. Het 'projet Devaquet' blinkt trouwens uit in vaagheden. Les conditions, wat zijn dat? Een supplementair examen, een interview, een ekstra som geld?

Le Chagrin des Ouvriers

Jean-Hughes is 41 en werkt in een drukkerszaak. We vroegen hem naar de argumenten waarop de arbeiders zich steunen om zich te engageren in het studentenprotest.

Jean-Hughes: «De avond van de tweede betoging kwam ik samen met enkele kollega's uit ons stamkafé, nieuwsgierig naar de voorbijtrekkende massa. Op 't eerste zicht verliep alles vrij rustig tot plots langs de andere kant PVM's opduiken die de straat schoongeven door simpelweg op de massa in te rijden. Op elke motor zit een bestuurder en een bijrijder die keihard in het rond mept. Eén van mijn vrienden werd daarbij lelijk geraakt en we zijn daar zo van geschrokken dat we besloten ons eens wat beter te informeren over wat nu precies gaande was. Ik bedoel, je hebt wel gehoord van de wet Devaquet maar wat stak erachter dat dit zoveel geweld rechtvaardigde?»

Veto: Daaruit besloot je dat er heel wat raakvlakken bestonden tussen de studenten en de arbeidersbeweging?

Jean-Hughes: «Precies. De studenten en scholieren reageren tegen de onzekerheid van de onderwijswet. De unieffs kunnen willekeurig allerlei toetredingsmodaliteiten vastleggen zodat een arbitrair selectieproces ontstaat. Met iets dergelijks hebben wij als werknemers ook te maken: denk maar aan de problemen van de kleurlingen en de algemene vrees dat je van vandaag op morgen aan de deur staat. Er worden te weinig herscholingsprogramma's uitgewerkt waardoor wij de kans niet krijgen belangrijke tech-

Stel nu, ik studeer af in Nanterre terwijl een vriend hetzelfde diploma haalt in Marseille. Okeé, sommige werkgevers vragen, altijd waar je gestudeerd hebt maar nu zou die reputatie van de unieffs steeds zwaarder gaan doorwegen omdat je een document ontvangt dat formeel stelt dat je in die, en niet in die andere unieffs geslaagd bent. Dat genereert een Harvard of MIT-effect dat wij absoluut willen vermijden.

Financieel gezien heeft dit ook zijn gevolgen: het wetsvoorstel stelt de unieffs inzakke het inschrijvingsgeld een voorke. Normaal gezien wordt dit wettelijk vastgelegd maar door een voorke van 1 tot 2 en zelfs van 1 tot 3 kan een vast recht van 400FF oplopen tot 800 of dus zelfs tot 1.200FF. In vergelijking met België niet zo hoog gezien jullie maar in Frankrijk kennen we nog een resem verplichte kosten naast dit inschrijvingsrecht: sociale zekerheidsbijdrage, administratiekosten, bibliotheekgeld, lidgeld van CROUS (Centres Réginaux de Oeuvres Universitaires et Scolaires, houdt zich onder andere bezig met de restaurants en sportactiviteiten)... Het totaal vóór Devaquet komt al op 1.700 à 2.000FF, met het vorkstelsel zitten we dra aan 3.000FF want je kan je wel inbeelden dat gereputeerde namen als de Sorbonne zich niet zullen inhouden.

Inspraak

Nog zo'n basisprincipe is de gelijkheid. Meer commentaar hoeft daar niet bij. Wat betreft de CROUS vinden wij dat bezuinigingsmaatregelen uit den boze zijn en dat de staat haar subsidiepolitiek ten aanzien van de unieffs moet behouden. De verregaande financiële autonomie maakt de aantrekkings van kapitaal uit de industrie mogelijk. Zo werd onder andere gepraat over het afstaan van 0,2% van het zakencijfer aan wetenschappelijk onderzoek uiteraard in ruil voor fiscale gunstmaatregelen. Maar welke industrieën zullen zich hierop voelen onderzoek in potscherven te sponsoren? Als de staat

haar subsidies vermindert zullen Toegestapte Wetenschappen, Geneeskunde, .. daar niet zoveel van merken omdat zij alternatieve bronnen kunnen aanboeren.

Daarnaast gaan er voor ons heel wat inspraakmogelijkheden verloren. Vroeger had je drie raden: Conseil d'Administration, Conseil de la vie Universitaire en Conseil de Sciences. De tweede zou 'opgeslorpt' worden door de eerste waar bovendien de samenstelling dermate is gewijzigd dat alle feitelijke macht in handen komt van professoren van rang A, de hoogleraren. Het procentueel aandeel van studenten en 'lager' personeel is drastisch verminderd. Die rang A lobby is zo sterk dat ze de pensioenleeftijd van 65 (onder de socialist Savary) opnieuw liet optrekken tot 68. De typische Franse slingerbeweging.

Studentenstructuur

Wel, binnen de fakulteit (Unité de Formation en de Recherche) werden er enkele weken geleden in open, voor iedereen toegankelijke AG's — Assemblée Générale — afgevaardigden verkozen. Afhankelijk van onder andere de grootte van de UFR kreeg je zo'n 7 studenten bij elkaar die samen met de verkozenen van de andere UFR's van jouw unieff het 'Comité de grève' vormden. Per unieff werden dan uit dat comité 5 personen naar de CCN gestuurd. Een tenslotte werd uit die groep (76 x 5 = 380) een 'bureau nationale' samengesteld bestaande uit 14 personen die als officiële woordvoerders van de beweging optreden. Om alle informatie vlot heen en weer te laten stromen werden er dagelijks AG's gehouden. Dan heb je ook nog de 'Service d'Ordre' die alle akties een beetje ordelijk laten verlopen of ingrijpen als bepaalde figuren op betogingen hun hoofd dreigden te verliezen.

Récupération

Wij hebben van bij het begin duidelijk willen maken dat wij niet het manipulatietoebijekt van één of andere vakbond of partij willen worden. Natuurlijk zijn er studenten die al politiek geëngageerd waren en die nu in het CCN zitten, maar dat is dan als 'invité' en niet als 'délégué'. Ik denk bijvoorbeeld aan Philippe Dariulat die als voorzitter van de UNEF-ID al teveel media-aandacht kreeg.

Wij willen protesteren tegen een wet, niet tegen een regering waar er hoogstwaarschijnlijk zelfs velen onder ons voor gestemd hebben. Vandaar

dat we zo beducht moeten zijn voor 'récupération'. Het gevaar is immers reël: de UNEF-ID (Union Nationale des Etudiants Français — Indépendant et Démocratique) kan je koppelen aan de PS, de UNEF-SE (idem — Solidarité Etudiante) aan de PC, maar dit is een minderheid. Aan de andere kant heb je dan de UNI (Union Nationale Interuniversitaire), daarmee ga je naar de RPR en zelfs naar het FN en tenslotte is er de CELF (Comité des Etudiants Libéraux de France) die bij de UDF aanleunt. Als dat allemaal samen op afkomt moet je als beweging sterk in je schoenen staan. Als Jack Lang in zijn hoedanigheid van professor van Nanterre zijn sympathie betuigt liggen politieke interpretaties niet veraf. Waarom zo'n grote manifestaties altijd hier starten? Ik weet het niet, historisch revolutionair bloed mischieven? Persoonlijk ben ik niet zo'n groot betogter. Ik ben alleen een maand geleden gebeten geweest. In Frankrijk wordt elke stap van de ministeries van

Onderwijs en Opvoeding heel scherp gevolgd. Iedereen praat erover. Je hebt een dikke 'Guide d'Etudiant' waarin eindeloos gepalaverd wordt over bijvoorbeeld voor- en nadelen van het bac. De Cohabitation heeft al veel fouten gemaakt en die kumulatie heeft ook bij de studenten wrevel opgewekt. Fransen zijn ook heel solidair, denk maar aan de 'Touche pas à mon pote'-beweging van vorig jaar.

Kaakslag

Bovendien waren in de vakantie heel wat artikels verschenen over de nieuwe makke en egocentrische jeugd. Dat was een klap in het aangezicht die je niet snel vergeet. En, het is de eerste keer dat onderwijshervormingen in het begin van het akademiejaar voorgesteld werden wat ons de gelegenheid gaf te reageren zonder 'de eksamens boven je hoofd te voelen'.

De goede organisatie en de verantwoordelijke houding van de studenten hebben respect afgedwongen, vandaar de eerste voorstellen ('demi-repli') van Monory. Ondanks de infiltratie en de provokateurs maken de bevolking en de politie nu duidelijk het onderscheid tussen studenten en 'casseurs'. Wij zijn geen wereldverbeteraars, wel chauvinistisch, maar niet pretentieuus.

Chris Burggraeve
Jan Antonissen

Het grote betogersblufboek

Fransen hebben een meer dan ongezonde voorliefde voor afkortingen. De meeste zijn zo sterk ingeburgerd dat ze de oorspronkelijke betekenis zelf vergeten hebben. Een hartige gap abbreviations om het IQ van uw feesttafelgenoten te testen:

UDF: Union des Démocrates Français;
RPR: Rassemblement Pour la République;
PS: Parti Socialiste;
FN: Front National, ook in Herstal;
PC: Parti Communiste;
CRS: Compagnie Républicaine pour la Sécurité, ook in N-O-Heembeek;
PVM: Peleton des Voltigeurs Moto-cyclistes, de speciale antidemonstratietroepen van de CRS;

Coluche: for president;
Chirac: rijmt op 'une crise cardiaque qui s'appelle matraque';
Pasqua: 'gérant' van de straat;
Manif: betoging;
Pote: Touche pas à mon;
SNCF: NMBS;

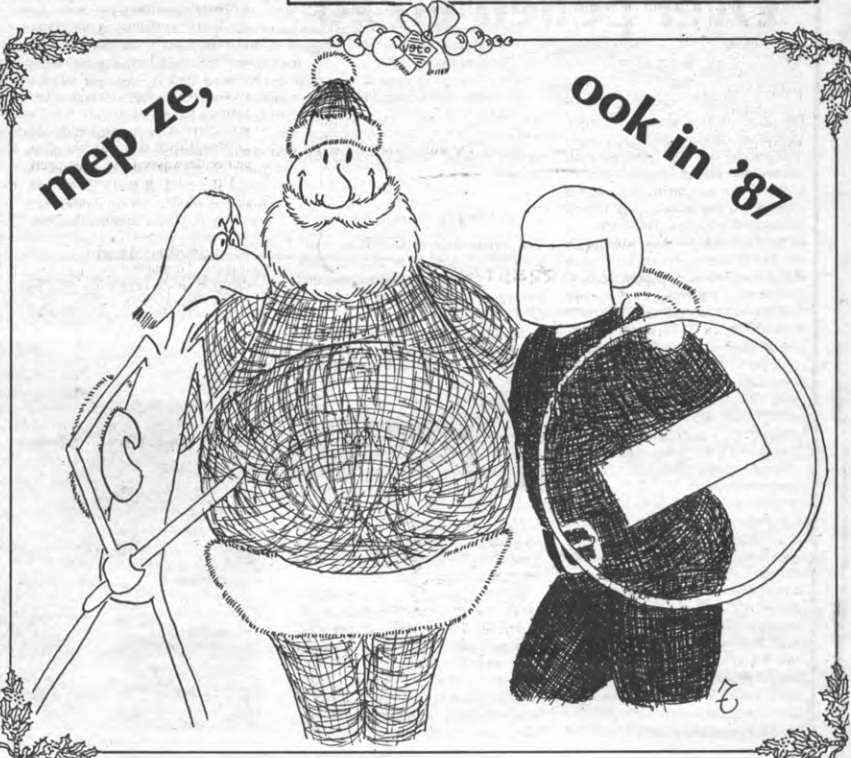
Veto: afkorting voor 'vétérinaire', nu vragen wij u!
Intello: rijmt op Veto;
Macdu: konkurrent van Qui, gaan Fransen naartoe als ze niet op resto kunnen;

Sympa: les intellos et les routiers;
PPH: des Passera-pas-l'Hiver (zoals Devaquet et Monory);
Casseur: verkleinwoord van cascadeur, vooral in parka en gele sjal;

Avoir la frite: tegengestelde van 'avoir la flemme' ofte lui zijn en vooral gebezigd in 'je n'ai pas la frite';

Uiteraard kreeg u hier slechts een bijzonder summier opsomming. Edoch niet getreurd, geen enkel onderwijssysteem kent zoveel drieletterwoorden als dat van l'Hexagone. En dan moet u er de structuur van de studentenorganisatie eens op nalezen.

Chris Burggraeve
Jan Antonissen

Chris Burggraeve
Jan Antonissen

Dr. De Goeyse en het AMVS

Het studentenleven in archieven

Mon De Goeyse zal het zelf wel nooit vermoed hebben toen hij zo'n 66 jaar geleden begon met het verzamelen van allerlei attributen rond het studentenleven. Maar vandaag de dag is 'zijn' archief- en dokumentatiemateriaal uitgegroeid tot een voor Vlaanderen unieke verzameling. Ze werd in 1979, bij de officiële schenking van De Goeyse's materiaal aan de unief, als afzonderlijk fonds in het universiteitsarchief opgenomen. Onder de naam *Archief en Museum van het Vlaamse Studentenleven* vormt het een belangrijk deel van het cultuurpatrimonium van de KUL, dat de laatste jaren door steeds meer studenten, oud-studenten en anderen wordt ontdekt. Tot grote voldoening uiteraard van de man waarmee alles begon, Dr. Edmond De Goeyse. Veto zocht hem op in 'zijn' archief.

Veto: Hoe komt iemand ertoe om 66 jaar lang studentenpetten en pamfletten enzovoort bijeen te zoeken en te bewaren?

De Goeyse: "Toen ik als schacht naar Leuven kwam, had men hier net dat fameuze konfliktjaar 1924 achter de rug, met de uitsluiting van zo'n tien Vlaamse studenten door rektor Ladeuze. En dat gaf stof voor tientallen pamfletten, affiches, persknipsels, die naar ik vond door iemand moesten worden bijgehouden. En zo is dat begonnen. Ik heb van dan af altijd alles bijgehouden. Later ben ik dan ook dingen van vóór mijn tijd beginnen zoeken."

Veto: Uw kontakten als preses van het seniorenkonvent en samensteller van de kodeks zullen u hierbij zeker geholpen hebben?

De Goeyse: "Dat mag u wel stellen, ja. Zeker in een tijd toen het KVHV nog dé allesoverheersende studentenvereniging van Leuven was. Alles was gewoon KVHV. Na '40 is er dan de splitsing gekomen, de desintegratie. Van dan af kwamen naast Ons Leven ook andere blaadjes opzetten. Solidair

bijvoorbeeld."

Veto: Waarvan u dan waarschijnlijk meteen een verzameling aanlegde. Wordt er vroeger eigenlijk zorgvuldiger omgesprongen met archieven en zo?

De Goeyse: "Nee, dat slordige is van alle tijden. Ik zeg altijd: verzorgde archieven is een kwestie van personen, niet van verenigingen. Kijk naar de KUL: die heeft nooit aandacht gehad voor zoiets als een studentenpatrimonium. Maar gelukkig voor hen was ik er met mijn verzameling. Zonder dat

raken onherroepelijk verloren, of beschadigd, of ondateerbaar. Hoe vaak denk je dat er op affiches een jaartal staat vermeld? Soms is dat te reconstrueren, maar meestal niet. Daarom houden we affiches, pamfletten e.d. tegenwoordig niet meer bij per actie, maar per jaar. Dat houdt de zaak wat overzichtelijker."

"Ieder jaar doen wij een oproep aan de kringen om hun kringblad e.d. op te sturen. Hoeveel denk je dat er dat doen? En dan spreek ik nog niet van de archieven."

Levenslang student

De thans 79-jarige Mon De Goeyse (Antwerpen, 1907), promoveerde in 1933 te Leuven tot doctor in de Wijsbegeerte en Letteren, afdeling Germaanse Filologie. Hij was toen al werkzaam als radiojournalist bij het pas opgerichte NIR waar hij de eerste nieuwsuitzending in het Nederlands verzorgde. Na de tweede wereldoorlog werd hij uit zijn ambt verwijderd. In 1958 werd hij door Mgr. Van Waeyenberg gevraagd om aan de KUL een afdeling Public Relations te organiseren, waarvan hij tot 1970 directeur was.

De Goeyse speelde een zeer actieve rol in de Vlaamse studenten- en oud-studentenorganisaties te Brussel en te Leuven. Zo was hij stichter, medestichter, sekretaris en/of voorzitter van tal van studentenverenigingen en -klubs. Als preses van het (in '33 door hem gestichte) Seniorenkonvent van het KVHV stelde hij de Klubkodeks op om het in opspraak geraakte klubleven te vernieuwen en te organiseren. Omwille van dat laatste én natuurlijk zijn niet te overschatten verdiensten voor het AMVS is hij wel eens de geestelijke erfgenaam van

Jef Van Den Eynde genoemd, wiens werk hij op een hoger plan zou hebben voortgezet.

Het heeft overigens nogal wat voeten in de aarde gehad vooraleer het AMVS op zijn huidige bestemming belandde. Aanvankelijk bewaarde De Goeyse alles natuurlijk bij hem thuis, tot hij kleiner behuisd in 1966 zijn hele studentenarchief naar de Hallen versjoofde, waar hij zijn kantoor had. Zes jaar later (hij was toen al met pensioen) kreeg hij enkele lokalen ter beschikking in de Universiteitsbibliotheek op de verdieping boven de leeszaal. De eigenlijke museumafdeling is daar nu steeds ondergebracht. Archief, bibliotheek en dokumentatie verhuisden in september 1980 naar de rekken van het universiteitsarchief. Definitief, zo lijkt het, al dient gezegd dat de kollektie sneller aangroeit dan oorspronkelijk geschat en binnen afzienbare tijd opnieuw uit haar behuizing dreigt te barsten. Maar of De Goeyse zelf daar rouwig om is, mag ten zeerste worden betwijfeld!

(RL)

zou er van een AMVS geen sprake zijn geweest. En pas op hé, want ik spreek hier van een Vlaams studentenleven. Want wij bewaren hier niet alleen materiaal van Leuven, ook van Gent en Brussel proberen we zoveel mogelijk los te krijgen."

Veto: Lukt dat zo'n beetje, dat materiaal verzamelen?

De Goeyse: "In sommige gevallen wel. Maar u heeft er geen idee van hoe slordig sommige verantwoordelijken met archiefmateriaal omgesprongen. En dat geeft dan vaak problemen: dingen

Samen met zijn medewerker Mark Derez loopt De Goeyse ons voor naar de archiefruimte. In dozen staat daar opgesteld de geschiedenis van ons studentenleven. Elke vereniging heeft haar nummer, en per nummer zijn er één, twee, tien dozen. In totaal zijn er momenteel 55 verschillende fondsen, van fakulteitskringen, oud-studentenverenigingen, clubs en studentenopeels. De affiches liggen apart, ook de tijdschriften. Veel afgegeven materiaal staat in dozen te wachten op klassering. Te weinig personeel?

De Goeyse: "In feite is er geen personeel dat uitsluitend voor het AMVS werkt. Dat komt omdat wij zijn ondergebracht bij het 'gewone' universiteitsarchief. Wij hebben ook geen eigen budget. Maar dat laatste vormt met de huidige hoofdbibliotekaris gelukkig geen probleem. Het personeel wordt dus gedeeld met de rest van het archief: de 2 leeszaalbedienden zijn ook verantwoordelijk voor de kostbare werken. De enige administratieve medewerker doet ook de tijdschriften en pamfletten. En dan is er nog Mark hier en ikzelf."

Veto: Komt er hier veel volk over de vloer?

Mark Derez: "Je kan wel stellen dat het AMVS het drukst gekonsulteerd fonds van het universiteitsarchief vormt. In een normale maand zit er hier elke dag doorlopend 3 à 4 man te werken. Dat zijn dan voornamelijk historici voor scripties, bestuursleden van verenigingen voor lustra, enzovoort. Wist u trouwens dat er dankzij het AMVS al 28 licentiaatsverhandelingen en 2 doktoraten gemaakt zijn?"

Veto: Nee, maar je kan hier toch ook gewoon als geïnteresseerde terecht?

Mark Derez: "Uiteraard. Je gaat dan naar de leeszaal van het archief en vraagt aan één van de medewerkers wat je graag zou inkijken. Die haalt dat dan op in het archief. Het AMVS is open van maandag tot vrijdag van 8.30 u tot 12.30 u en van 13.30 u tot 17.30 u. U komt nog maar eens langs. En brengt u dan meteen ook de nummers 2 en 3 van de zesde jaargang van Veto mee? Die ontbreken namelijk nog in onze tweede kollektie. En dat petje van u staat me eerlijk gezegd ook wel aan."

Veto: Dank u, maar dàt heeft niets met het studentenleven te maken.

Rudy Lanssens
Geert Coene

Mon ami Mon

(Foto Peter Vermeyren)

Over petten en zo

Bij onze tocht doorheen de rijke Leuvense studentenfolklore, tentoongesteld in het AMVS, trok vooral de bontgekleurde pettenkollektie de aandacht. Al jaààààà kenden wij graag de oorsprong en het onderscheid tussen die bordeaux en taartvormige potskes. Nu denken wij het te weten en voilà, u mag deelgenoot worden in onze kennis.

De oudste petten waren de *blauwe klakken* uit de tijd van Albrecht Rodenbach (ca. 1870) die al snel tot *groene klak* evolueerden. Ze leken op de petten die de Brusselse student nu draagt, met goudkleurige sterretjes naargelang het studiejaar. Het model zou wel eens afgekeken kunnen zijn van de soldaten uit de Amerikaanse burgeroorlog.

Rond 1900 stelde de Société Générale Bruxelloise des Etudiants Catholique voor een hoofddeksele in te voeren dat de katholieke student duidelijk van de anderen zou onderscheiden. Als model werd de muts van de Pauselijke Zouaven gekozen: een *toque* — dat is een rond mutsje zonder klep — in zwart astrakan, met een bodem in rood laken. Andere universiteiten kenden andere bodemkleuren. Vooral bij de franstalige Leuvense student had de *toque* sukses. Zij versierden hem dan ook met kwarrelen (allerlei prullaria) naast de jaarssterren en het

fakulteitskenteken. De Vlaming daarentegen wou zijn "oude versletene groene" terug in plaats van die jufferspet.

La flatte

Een eerste ernstig kommunautair konflikt verdeelde de Société des Etudiants in twee taalkampen, en bezorgde ons "de heuse vlaamse schep pet". Deze gildenpet met drieband werd in 1907 samen met de linten overgenomen van de Duitsers. Het waren kleine ronde petten met een kleine klep. De kleur van het bovenstuk en de drieband varieerden al snel naargelang de gilde. Wereldoorlog I sloot onze Alma Mater vervolgens voor 5 jaar.

In 1919 was het uiteraard ondenkbaar dat de Vlaamse pet naar Duits model nog gedragen zou worden. Het waren de studenten zelf die hiertoe beslisten nog vóór de Akademische overheid het verbod instelde.

Er werd gezocht naar een alternatief en de Franse *flatte* werd uitgevonden in een rood-bruine uitvoering: "een wulfe Franse dracht" zoals rektor Ladeuze ze noemde. De doorsnee Vlaamse student bleek van de afkomst van zijn flat geen weet te hebben, en te denken dat het hier om een Hollands produkt ging.

Wij voor ons part kunnen die pet niet beter omschrijven dan een koeievlaai (flat betekent nu volgens Van Dale "platte drekhuop") die langs één zijde afhangend werd gedragen. Ook op deze pet werden weerom de jaarssterren en fakulteitskentekens aangebracht.

Tot 1932 bleef de flat het symbool van de Vlaamsegezindheid en solidariteit. De gewestelijke klubpetten en linten die rond de jaren '30 in trek raakten, zouden tot op de dag van vandaag ongeveer identiek blijven.

Schotelvod

In 1933, periode waarin de Vlaamse student de Duitsers zeker niet onwelgevallig bekeek, keerde men

terug naar het Duitse model. Sympatie en modetrends zitten er hier voor iets tussen. De flat werd toen immers gezien als een slordige muts, zoiets als een zak, geschikt om te worden verslonsd en er dan schoenen mee op te blinken of kafeetfels af te dweilen. Daarenboven had men de beide handen nodig om een prof op straat te kunnen groeten.

Het KVHV voerde dus de wijnrode pet is, geïnspireerd en zelfs gefabriceerd door de Duitsers, terwijl al valvas het verbod daartoe nog steeds hing, de akademische overheid reageerde echter niet. Daar de KVHV-pet al snel gemeengoed werd, besloot men er een schilpie op aan te brengen. Opmerkelijk hierbij is

dat zowel de NSV-studenten als de zwarte studenten van Lovanium, Leopoldstad (de voormalige hoofdstad van Kongo) grijze petten draagen naar het KVHV-model. Over broederlijkheid gesproken.

Heden ten dage wordt de studentenpet minder gezien in de Leuvense straten. Verschillende redenen kunnen daarvoor aangehaald worden: de vervlakking van het studentenleven, en het einde van het hoeden-tijdperk. De universele pet is in elk geval voltooid verleden tijd. De dragers van haar telgen daarentegen kunnen nu vaak als "bierbeesten" worden versleten, aldus Mon De Goeyse.

Geert Coene

Vlaamse petten, Franse petten, allemaal petten

(Foto Peter Vermeyren)

Militie

The Importance of being earnest

Toen ik met Sinterklaas 1969 m'n eerste doos plastic soldaatjes kreeg, moet ik zowat het gelukkigste kind van heel Kiewit zijn geweest. Oorlogje spelen behoorde immers tot mijn geliefkoosde bezigheden, en ik was het stadium waarin wasknijpers en papierklemmen als militairen kunnen fungeren net ontgroeid. Ik herinner me nog hoe ik de (onder-tussen geschilderde) soldaatjes tegenover elkaar opstelde, en ze dan met knikkers omverkegelde tot ze allemaal tegen de grond lagen. De Duitsers altijd het eerst, dat spreekt vanzelf. Een heerlijke, onbekommerde tijd was dat.

Later dacht ik over legeroefeningen nog weinig na. Ik ging naar Leuven studeren en zou me de eerstkomende

en valse doktersbriefjes, dit was voor echt. En hoe ik ook zocht, ik kon geen enkele reden vinden waarom ik niet naar het leger zou moeten gaan.

De afmetingen van mijn voeten waren normaal te noemen, mijn beide ouders waren nog in leven en gezond, en ook broederdiensten waren door het simpele feit dat ik slechts één oudere broer had bepaald schaars te noemen in ons gezin. En hoewel al deze dingen mij in andere omtandigheden wellicht met grote vreugde zouden vervuld hebben, waren ze nu een bron van kommer en kwel. Want al gauw besefte ik dat er ofwel een wonder, ofwel een lange arm zou nodig zijn om mij van het legerspook te verlossen.

Nu had ik een onkel kolonel die, hoewel hij niet al te best met mijn familie overweg kon, een hoge post had bij de landmacht. En mijn moeder had op een onbewaakt ogenblik al eens laten vallen dat ik eigenlijk liever niet naar het leger zou gaan. Maar toen was hij beginnen vloeken en schelden over verantwoordelijkheidsbesef en patriottisme en man worden, en had gedreigd mij naar de para's of de stormfusiliers te zenden, zodat ik mijn pogingen tot hoop in die richting al snel opgaf.

Op dat moment, toen alle hoop verzwonden leek, besloot ik om naar zo'n voorlichtingsavond over dienstplichtwetten en alternatieven voor legerdienst te gaan. Want als ik dan

toch moest, dan wilde ik zo goed mogelijk. En Arlon of Lombardsijde waren Heverlee niet.

Maar wat bleek op die avond? Dat er behalve platvoeten en wezendom en 6 broers nog een heleboel andere redenen waren om van legerdienst te worden ontslagen: 2 broers bijvoorbeeld, of één, als er tenminste een aantal randvoorwaarden vervuld zijn. En verder slechte ogen of een kind hebben vóór 24 jaar. Handig toch voor diegenen die van dergelijke 'handikaps' gebruik kunnen maken. En laat ik mezelf nu toch bij de gelukkigen zijn zeker! Hoewel ik had durven zweren nu toch bij de gelukkigen te zijn zeker? Hoewel ik had durven zweren dat mensen met slechts één broederdienst op geen enkele manier vrijgesteld konden worden. Maar dank zij de voorlichtingsavond wist ik het zeker. Ik heb meteen 's avonds in de fak een vat gegeven. Voor mezelf, maar ook voor mijn kotgenoot die niet bij de gelukkigen was. Maar die had tenminste te horen gekregen op welk soort matras ze in het leger slapen, en hoeveel de soldij tegenwoordig bedroeg en dergelijke aangename dingen meer.

Ik heb sindsdien nog heel wat witte formuliertjes gekregen. Ze zijn allemaal in de prullemand beland wegens overbodig. Behalve een, dat ik ingelijst boven mijn bed heb hangen. Als souvenir uit bange dagen.

Rudy Lanssens

DIT WAS NU Levinas. Maar we zullen nooit weten waar nu precies het subtiel onderscheid ligt tussen 'humilite' en 'humidite'.

(Foto Peter Vermeiren)

Avond

De voorlichtingsavonden rond milite gaan door in het tweede semester. Op 15 januari 87 in De Valk gaat het over de dienstplichtwetten, met als spreker o.a. Kolonel Van De Craen van het CRS. De week daarop, 22 januari, spreekt Sam Bieseman van BDJ-UCOS in de Kleine Aula over alternatieven voor legerdienst. Beide avonden worden georganiseerd door de Dienst voor Juridisch Advies die daarmee wil voorkomen dat er wéér een aantal studenten onnodig hun (nu al) twaalf maanden moeten kloppen.

De witte formuliertjes (studie-attesten) moeten vóór 31 januari samen met een aanvraag tot uitstel op het gemeentehuis worden binnengebracht. Ze zijn sedert een week te verkrijgen bij de jaarverantwoordelijke. Bossers weten dus meteen wat hun te doen staat!

euwigheid nog enkel met mijn boeken moeten bezighouden. Maar toen kwam de jaarverantwoordelijke op een goede dag vertellen dat al wie uitstel van legerdienst wilde aanvragen een wit formuliertje bij hem moest komen afhalen. Dat gaf me eventjes een kleine schok. Want het uitstel gold enkel voor één jaar, en daarna moest je opnieuw uitstel aanvragen, tot je op een goede dag afgestudeerd was, en er geen wit formuliertje meer voor je klaarlag.

Larméebeige: vast wel een respectabele instelling, zolang ze mij maar niet in haar rangen wilde opnemen. Maar hoe zou ik dit hier klaren? Dit was geen fakulteitskring waartegen ik het moest opnemen, dit was de Belgische Staat. Hier golden geen vage ekkuses

Het museum van de Vlaamse studenten De grote onbekende

Het archief en museum van het Vlaamse studentenleven bestaat, zoals z'n naam het reeds laat uitschijnen, uit enerzijds een archief en anderzijds een museum(pje). Het museum maakt de eerder folkloristische kant van de zaak uit. Toen professor Mon de Goeyse in de vroege jaren twintig besloot tot het verzamelen van studentenschrijfselen voor het nageslacht, kwamen daar al gauw gebruiks- en rituele voorwerpen de kollektie vervoegen.

De student en zijn leven in museum? Veto is uw gids over onbekende paden.

Het museum van het Vlaamse studentenleven is net zoals het archief ondergebracht in de Centrale Bib. Twee ruime kamers net boven de grote leeszaal vertellen een verhaal over honderd jaar studenten in Leuven en

andere universiteitssteden. Ooit waren er plannen en wensdromen voor een "echt" museum, weze het in de Hallen of in de Vlaamse Leergangen. Zover is het nooit gekomen. Wel zal het huidige engbehuide museum volgend jaar inwendig geherstructureerd worden.

Menschedels

Ook dit museum bestaat zoals de meeste van haar soortgenoten uit kollekties en kuriosa. Vorig jaar nog ontdekte een schoonmaakploeg van de unief op zolder het vaandel van de Société des Etudiants, van 1875 tot 1898 dé overkoepelende tweetalige studentenvereniging van Leuven. Het geborduurd pronkstuk is echter wel aan restauratie toe. De voorzijde stelt de unitaristische studentenvlag voor, daar waar aan de keerzijde de fakulteit rechten, geneeskunde, filosofie, wetenschappen en theologie hun emblemen plaatsen. Men verzerke ons dat Louvain La Neuve de KUL dit kleinood zeker benijdt, maar helaas voor hen is er het Protokool van Verdeling. Dit houdt in dat alle

vondsten gedaan na de splitsing van onze Alma Mater de vinder toekomen.

Verder behoren nog tientallen andere vaandels tot de kollektie, waaronder dat van de fanfare van diezelfde Société.

Andere studentenattributen zijn er evenzer terug te vinden: een grote en vrij volledige verzameling studententoppen; drinkbekers; heuse sabels; felgekleurde linten; en diverse muziek-instrumenten. Ook staan er een duo menschedels te kijk, waarvan er één nog steeds gebruikt wordt door de studentenklub *Hollandia* bij haar doopruten.

Ernstigere zaken

Vanaf de eeuwwisseling duikt het fotomateriaal op: tientallen presidia, komitees en klubs lieten zich vereeuwigen op glanspapier. Uit de grote voorraad kozen de conservators die prenten waarop beroemdheden staan te prijken nog voor ze dat ook maar waren. Wie kent er niet Jos Van den Eynde, Flor Heuvelmans of Wilfried Martens.

Daarnaast worden verschillende handschriften van illustere figuren tentoongesteld, alsook historische affiches en tijdschriften. Het "seksnummer" van *Universitas* en *Ons Leven* om er zo maar even twee te noemen. Op een voetstuk staat een ordinaire kassei van de Leuvense Oude Markt. Mededader bij het incident in 1966 waarbij hij door het vensterglas van de Waalse vice-rector De Vroede gekeld werd verreden omdat de bisschoppen geproklameerd hadden een unitaire universiteit te willen behouden. Of hoe een simpele kinderkop de geschiedenis in kan gaan.

Als bezoeker ga je snel de eigen generatie relativeren wanneer je ziet hoe snel de tijd vliedt. Een isomote Veto-reklamepaneel van enkele jaren terug, of houten banken waarop een lustrum terug nu studenten mochten zitten, zelfs de spandoeken die bij de bezetting van de bib vorige week maandag werden gebruikt... Ook al bewaard voor het nageslacht. Enkel de schenker die zijn park met bijbehorende Palestijnsjaal wil (of kan) afstaan, ontbrekt vooralsnog.

Kortom, voor wie enige interesse heeft in de studentenbeweging en haar eigen leven in een ruimer (historisch) perspectief, is het Museum van het Vlaamse studentenleven een paradijs op aarde.

Geert Coene
Rudy Lanssens

Fotokopies

Al 100 jaar lang moeten dubbels van hypoteekaire documenten met de hand geschreven worden door de hypoteekwaarden. Een wet van 1887 verplicht hem daartoe, om bij verlies of vernieling toch nog een dubbel ter beschikking te hebben.

Het Laatste Nieuws brengt ons echter de tijding dat de ministers van Financiën en Justitie een revolutionair wetsontwerp naar voren schuiven. Voortaan zal "de toepassing van moderne technische middelen" toegestaan zijn om tot een dubbel te komen.

Hoera dus, de regering ontdekt de fotokopie en de hypoteekwaarde heeft geen armpje meer. Laat ze nu nog het einde van die tunnel vinden en we zijn volkomen gelukkig.

En toch zullen we

Een blad uitgeven, of het nu gaat om een dag- of een weekblad, is een heroïsche onderneming. Zowat het leukste dat je kan overkomen, is dat het tekstverwerkings-systeem tuit slaat. De Morgen kan er van meespreken, en eerlijk gezegd zijn wij bij Veto wat dat betreft ook niet aan ons proefstuk toe.

Zo hadden we vorige week weer prijs: de zetmachine stuk en bijgevolg geen lay-outklare tekst. Resultaat: na laattijdige reparatie een slopende nachtje doorwerken. Dinsdagnacht was dat. Rolt daar rond 6.00 uur toch geen leukerd binnen met De Morgen van woensdag: volkomen handgeschreven, want de komputer begaf het. De plechtige woorden van hoofdred Paul Goossens: "Een krant zal iedere dag verschijnen. Dat staat in de catechismus van de dagblad-journalist. Geen curator, geen zetsysteem, geen faillissement zal aan deze eeuwige waarheid tomen".

Wij hebben dan wel geen curator en evenmin een faillissement, maar een nukkig zetsysteem dat hebben we alleszins. En bovendien een nogal kattig handschrift. Maar de Veto van donderdag: hij is klaar geraakt. Woensdagmorgen om 9.00 uur. En wij met- een pensioengerechtigd.

(T)roebel

Onder de nogal voorspelbare titel *Et les roubles, chers confrères?* mocht ons aller Karel Dillen weer eens zijn woordje plaatsen over één van zijn stokpaardjes, Zuid-Afrika. Het zal wel pijn gedaan hebben dat dat in het

Frans moest gebeuren, want het was *Le Soir* van 27 november 1986 waarin onze Karel zijn waarheden mocht neopeten. Toch slaagde hij er weer in — in zijn bekende, drammerige stijl — om bijzonder uit de hoek te komen. Na een hele hoop volstrekt onsamenhangend geleuter over de Sovjet-Unie besluit hij zijn korte betoog met de suggestie om met nieuwigjaar aan de parlementairen die het verbod op de verkoop van Krugergrands voorstelden een kilogram Outspan sinaas-appelen en een fles Zuidafrikaanse wijn te geven.

En Dillen zelf dan? Die geven we toch gewoon een blik couscous.

Rijks-wacht

Onze vrienden de rijkswachters hebben hun Sinterklaas echt niet gemist. Niet alleen krijgen ze momenteel volop kans om hun lessen in provokatie van geweld in praktijk om te zetten, ze hebben er nu eveneens een sliert snelle wagens bijgekregen. Ondermeer ook zo'n 635 Golfs GTI, de bende van Nijvel achterna. Er wordt dan ook overwogen om de toekomstige bestuurders van deze moordwagens rij- en slijplessen te geven, want aankopen moeten een tijdje meegaan.

Toch zijn hiermee niet alle problemen van de baan, want onze nationale ordehandhavers hebben nog steeds te kampen met een verouderde en gebrekkige radio-installatie. Gekoördineerde actie tijdens manifestaties is aldus onmogelijk. Bij betogingen is het dan ook heel opvallend dat men soms hele straten rijkswachters doelloos ziet door de straten rennen, iets wat onlangs nog in Leuven werd gemedenstreemd, zo weet ons De Standaard te melden.

De verouderde radio's doen het niet meer en dus weten de brave borsten niet meer waar ze hun wagens kunnen terugvinden of nog minder waar er eventueel een interventie van doen is (straatnamen lezen of onthouden kunnen ze immers niet).

Wellicht vormt dit de verklaring voor het feit dat:

- een doodseskader op maandag 8/12 er niets beter op vond om eventjes een luchtje te scheppen in de Parkstraat (en dan nog in de verkeerde richting), waardoor het verkeer er in de knoop geraakte.
- tijdens voormelde raid een waterkanon zomaar de ramen van het eerste verdiep en een massa kijklustigen een gratis douche gaf.
- nog steeds op voormelde avond een filmvoorstelling in de Vlaamse Leergangen diende onderbroken wegens traangas-alarms.

Dokters in Libanon

Mundial aan het front

Vorige week kreeg u het eerste deel van dit uitgebreide Libanon-interview op uw bord voorgeschoteld. Wat nu volgt zou het tweede stuk moeten zijn. Dokters Dirk Van Duppen en Lief Seutjens raakten immers maar niet uitgepraat — en dat zal ook wel normaal zijn zeker als je meer dan een jaar lang met de geur van het skruit in je neus hebt rondgelopen. Geen politiek meer deze keer, maar gewoon het dagelijkse leven zoals dat er voor zowel Palestijnen als onze twee dokters uitzag. En verder: een interessant eksposé over de rol van het Internationale Rode Kruis en andere hulporganisaties in Libanon. Want daar bleken de twee geneesheren voor het volk, begeistert door het solidariteitsprincipe, nogal wat opmerkingen over te hebben.

Veto: De oorlog in Libanon is al ettelijke jaren aan de gang. Een hele generatie kinderen is in die omstandigheden moeten opgroeien. Welke invloed heeft de oorlog op hen gehad?

D. en L.: «De kinderen zijn vrij agressief. Door de oorlog zijn ze weinig naar school kunnen gaan. Ze zijn heel rumoerig, waardoor het moeilijk wordt enige autoriteit te laten gelden in de klassen. Ze spelen zelf ook voortdurend oorlogje: de Amal tegen de Palestijnen, en maken wapens van hout.»

«Ze weten echter niet altijd wat oorlog werkelijk betekent: ze beseffen het gevaar niet en vergeten de hele toestand soms. Toch blijft het psychologisch een zware belasting. Zo komen er in hun tekeningen over de oorlog steeds veel vliegtuigen voor. Ze hebben zoiets echter slechts een paar keer meegemaakt, want vliegtuigen komen er bij gewone belegeringen niet aan te pas. Maar het blijft wel hun oorlogsbeeld bepalen.»

«Ze zijn ook vroeger rijp: op 14-jarige leeftijd zijn ze reeds soldaat. Een familiaal dragen ze al vroeg een grote verantwoordelijkheid, doordat hun vaders dikwijls gesneuveld zijn. Ze huwen ook vrij jong en streven er naar, zo vlug mogelijk een grote kroost op te bouwen, omdat ze weten dat ze jong kunnen sterven.»

Veto: Zijn ze al in die mate aan de situatie gewend, dat ze de toestand als normaal beschouwen?

D. en L.: «Ze beseffen wel dat het niet normaal is, maar ze hebben geen andere keuze. Er zijn dan ook veel twintigers met depressiviteitsverschijnselen: de maagzweer, die ontstaat door stress-situaties, is er een uiting van het No-Future-Syndroom.»

Veto: Welke hulporganisaties zijn in Libanon actief?

D. en L.: «Het Internationale Rode Kruis is er vertegenwoordigd met een aantal teams van Zwitserse vrijwilligers. Daarnaast is er NORWAC (Norwegian Aid Comity) die de activiteiten van buitenlandse vrijwilligers in het gebied coördineert. Dat zijn de twee enige buitenlandse organisaties. Palestijnse Rode Halve Maan is er ook actief. Dit is de Palestijnse afdeling van het Internationale Rode Kruis, maar die organisatie is niet officieel erkend, omdat de Palestijnen geen eigen staat hebben.»

Veto: Jullie hebben zelf kritiek op de

Kruis. Waarop is die kritiek gebaseerd?

D. en L.: «Wij hebben positieve én negatieve kritiek. De aanwezigheid van het Internationale Rode Kruis in Libanon is noodzakelijk, omdat zij als buitenlandse getuigen functioneren, wat belangrijk kan zijn bij problemen rond politieke gevangenen. Bovendien leveren zij materiaal aan de klinieken in de kampen.»

«Wij vinden het echter negatief dat het Internationale Rode Kruis zich als een humanitaire organisatie opstelt en politiek geen stelling neemt. Het gaat hier om de tegenstelling tussen humanitaire werkers en solidariteitswerkers. Als je in die gebieden efficiënt medisch wil werken, moet je politiek partij kiezen en uit solidariteit met de bevolking in de kampen zelf gaan leven. Het Internationale Rode Kruis wil dat omwille van zijn humanitaire opstelling niet doen. Het NORWAC daarentegen is tijdens de kampenoorlog in de kampen zelf aanwezig. De Amaliteiten weigeren in die periodes het Internationale Rode Kruis de toegang tot de kampen, zodat zij daar geen hulp kunnen bieden.»

«Ook hun administratieve uitbouw staat een efficiënte werking in de weg. Zo kunnen zij pas extra materiaal leveren, als de oorlog daadwerkelijk is uitgebroken, maar op dat moment kunnen zij de kampen al niet meer binnen. Ook zijn na de wapenstilstand van 1985 alle zwaargewonden door het NORWAC geëvacueerd. Het Internationale Rode Kruis kan door zijn administratieve regelingen de kampen pas drie dagen later betreden. Veel te laat dus. In die zin is hun logge bureaucratische structuur niet aangepast aan de situatie in die landen. Om dezelfde redenen faalt ook de medische werking van de UNO en van "Artsen zonder grenzen": door hun humanitaire opstelling vallen de UNO-klinieken in de kampen in oorlogstijd onmiddellijk stil en "Artsen zonder Grenzen" is er mee gestopt artsen naar die gebieden te sturen. De kompleksiteit van de situatie in Libanon vergt namelijk politiek inzicht en integratie in het leven van de bevolking. Het NORWAC zet zich ook in voor Palestijnen én Libanezen maar heeft door z'n solidariteitsprincipes meer mogelijkheden.»

«Het Internationale Rode Kruis zou ook meer z'n autoriteit moeten laten gelden tegenover de buitenlandse krachten die de strijdende groepen in Libanon handig tegen elkaar uit-

spelen.»

Veto: Jullie hebben zelf ook lange tijd gefungeerd als bemiddelaars tussen de Amaliteiten en de Palestijnen.

D. en L.: «Ja, in de periode voor de oorlog was die "Go-Between"-functie één van onze eerste functies, omdat wij de kampen vrij konden binnenkomen en verlaten. Na het bombardement op Libië door Amerika en de daaropvolgende kidnappings van buitenlanders door de Libanezen was dat echter niet meer mogelijk. Er is zelfs een poging ondernomen om ons te kidnappen maar daar zijn we gelukkig op het nippertje aan ontsnapt.»

Veto: Hoe waren jullie eigen ervaringen op dat vlak? Hadden jullie zelf angstgevoelens?

D. en L.: «Er leefde inderdaad een zekere angst bij ons, maar die kan toch gerelateerd worden. Tijdens de periode van de kidnappings van buitenlanders, waren de Palestijnse kampen de veiligste plaatsen voor ons. De Palestijnen reageren hun bitterheid namelijk niet op een dergelijke manier af. Zij zorgden mee voor onze veiligheid: zij toonden ons de veiligste wegen en installeerden ons op de veiligste plaatsen in de kampen. Zij hebben namelijk veel respect voor de buitenlandse vrijwilligers die bij hen komen werken.»

Veto: Hoe besteedden jullie je vrije tijd tijdens jullie verblijf in de kampen?

D. en L.: «Door de oorlogssituatie zaten ook wij in het kamp opgesloten. Daardoor ontstond er een groot solidariteitsgevoel met de Palestijnse bevolking. Onze vrije tijd was ook gericht op hun leven: wij gingen mee op familiebezoek of keken televisie in hun woningen. Weet je dat er tijdens de Mundial zelfs televisietoestellen aan het front waren opgesteld.»

Veto: Welke taal wordt er daar gesproken?

D. en L.: «Engels is er de tweede taal. De meesten kunnen er zich ook vrij goed mee uit de slag trekken, aangezien het onderricht daarin al aanvangt in de basisscholen. Toch is het ook belangrijk het Arabisch gedeeltelijk te beheersen. We zijn er vrij goed in geslaagd dat een beetje onder de knie te krijgen, ook op vlak van medische termen. De kennis van hun taal leert ons hun cultuur beter te begrijpen. Bovendien bevordert het ook de integratie in de bevolking. Bij ons werd dat nog versterkt door het feit dat wij in de kampen zelf leefden en de oorlogssituaties zelf meemaakten. Dat schiep een sterke emotionele band met de Palestijnse bevolking.»

Veto: Zijn jullie op de hoogte van de toestand in de kampen na de belegering van vorige week?

D. en L.: «Via informatie van het NORWAC weten we dat de toestand nu zeer erg is. Twee kampen hebben niet kunnen standhouden en zijn door de Amaliteiten bezet. De Amal houdt razzia's in de kampen waarbij ze jongens en mannen oppakt, en ekskuties en folteringen uitvoert. De

huizen worden met bulldozers platgelegd, zodat al vijfduizend burgers gevlucht zijn. Een ander kamp is al negen weken omsingeld. Daar is recent een cholera-epidemie uitgebroken en de kindersterfte ligt er zeer hoog door het gebrek aan melk.»

«Het probleem met de huidige belegeringen is dat de recuperatietijd na de oorlog van 1985 niet lang genoeg is geweest. Wij vrezen dan ook dat de meeste kampen niet lang meer zullen kunnen standhouden en dat dezelfde toestanden ontstaan als in Sabra en Chatila in '82-'83.»

Veto: Gaan jullie nog terug?

D. en L.: «Die mogelijkheid bestaat, maar de eerstvolgende maanden zal dat nog niet het geval zijn. Wij maken wel een moeilijke aanpassingsperiode door: we maken ons zorgen over onze vrienden ginder en stellen ons de vraag waar we nu het beste geplaatst zijn.

Onze terugkeer heeft namelijk ook z'n nut als publiciteits- en informatiefunctie. We staan soms verstomd over de berichtgeving in de media hier. De gebeurtenissen worden als onoverzichtelijk voorgesteld en één van de ware oorzaken van de problemen ginder, namelijk de imperialistische politiek van Amerika en het instandhouden van de oorlogssituatie door de Westerse krachten, wordt niet vermeld.»

«Ook ons werk in de groepspraktijken hier, waar we patiënten informatie verschaffen over ontwikkelingslanden en landen in oorlog, zien we als een voortzetting van ons werk ginder.»

De dagboekfragmenten van Dr. Dirk Van Duppen en Dr. Lief Seutjens zullen gebundeld worden tot een boek, dat in mei 1987 bij uitgeverij EPO zal verschijnen.

Lode Desmet
Carla Rosseels

Ekonomika spreekt

Ekonomika is met 2200 leden Leuvens grootste fakulteitskring. Haar houding tegenover de huidige acties werd vanuit bepaalde hoek sterk gelaakt. Men verweet haar traagheid en lofheid. Ze zou geen moeite doen om de leden te raadplegen. Vorige week maandag was er dan eindelijk een open algemene bestuursvergadering over de regeringsmaatregelen, nadat vrijdag het presidium rond deze problematiek had gediscussieerd. Op de vergadering van maandag daagden zo'n 80 belangstellenden op. Onder hen een paar goed gedocumenteerde NAK-tengenstanders en ook een ongedocumenteerd RAK-lid (de RAK is de Leuvense afdeling van het NAK).

Vóór de vergadering begon, was er een opstootje: enkele niet-Ekonomika-leden wilden de vergadering bijwonen (zonder stemrecht). Dit werd geweigerd op grond van volgend argument: alleen leden kunnen deze vergadering bijwonen omdat ze de houding van de Ekonomika-leden en niet van de ekonomiestudenten bepaalt, iets wat het presidium veel democratischer noemde. Waarna gedreigd werd om een nieuwe kring op te richten. Een idee dat door enkele Ekonomika-leden lachend werd onthaald met "en waarom niet, dat is vrije markteconomie". Ondertussen is die nieuwe kring er. 'Verek' is de naam, wat staat voor 'verontruste ekonomisten'.

Terug naar de vergadering, waarop vrij lang (twee en een half uur) werd gediscussieerd en gedebateerd over platformen, acties, democratisering... Bij de discussie vertrok men van het NAK-platform. De overgrote meerderheid sloot zich aan bij het standpunt van het presidium over de paragrafen twee (werkloosheid) en drie (militie): "Als kring kunnen we hierover geen standpunt innemen. Andere organen moeten hiervoor actie voeren omdat deze alle jongeren treffen en niet alleen de studenten." Natuurlijk waar. Maar kan een studentenbeweging niet opkomen tegen de verlaging van de uitkeringen en de verlenging van de dienstplicht? Bestaat er niet iets zoals solidariteit: studenten die opkomen voor alle jongeren, inbegrepen zij die geen machtige verenigingen hebben die hun rechten kunnen verdedigen (bv. werkloze schoolverlaters). Zijn er überhaupt wel verenigingen die zoiets kunnen? Neen, tenzij misschien politieke partijen of vakbonden. Het is toch gedeklaard dat men in ons land kleur moet bekennen, wil men iets bereiken. Is het zo "gevaarlijk" dat de sterkeren het voor de zwakkeren opnemen?

Nieuw platform

De vergadering aanvaardde met een grote meerderheid dat bezuinigingen in het onderwijs, met garanties, aanvaardbaar zijn. Bij deze stemming was het woord 'garanties' niet verduidelijkt. Vervolgens begon de puntgewijze bespreking van paragraaf één (onderwijs) van het NAK-platform met als doel een eigen tekst opstellen. De punten 1, 2 en 7 werden samengegsmolten in een verhoging van de

inschrijvingsgelden, blokkering van de sociale toelagen en een indexering van de studiebeurzen (met als doel dat iedereen aan de unief zou kunnen studeren). De punten 3 en 5 werden ook aanvaard. Het puntje vier werd niet weerhouden met het argument: wie kan nu tegen een rationalisering zijn? Wat men de aanwezigen niet vertelde, is dat in het NAK-platform het woord rationalisering tussen aanhaalingstekens staat. Wat dus betekent: geen afbraak van het hoger onderwijs buiten de universiteit (HOBV). Punt 6 (geen discriminatie vreemde studenten) werd niet opgenomen. Over dit punt werd vrij lang gediscussieerd. De overgrote meerderheid wou dit punt niet opgenomen zien. Argumentatie: "Dit hoort hier niet thuis, maar wel in een andere discussie. We nemen het niet op omdat het supra-nationaal is". Tot een regeling komen met andere landen is inderdaad supra-nationaal, maar beslissen om vreemde studenten een hoger inschrijvingsgeld te laten betalen, is een nationaal besluit.

Maar met het besluit om dit punt niet op te nemen, was de discussie nog niet voorbij. Sommige mensen wilden de verantwoording voor deze beslissing vermeld zien, "omdat het anders in bepaalde hoek wel eens verkeerd zou kunnen uitleggen". Dit voorstel werd echter met 34 tegen 17 verworpen.

De platformtekst werd met 54 tegen 7 stemmen aanvaard. Met 52 tegen 4 bij 7 onthoudingen werd beslist om over dit platform een referendum te houden; na informatiedoorstroming (d.w.z. verspreiden van de tekst van het NAK, en de opgestelde tekst). De bestuursvergadering besliste ook om indien het platform werd aangenomen, men alles in het werk zou stellen om Ekonomika's mening te verspreiden — er werd voorgesteld een bepaalde ruimte in Veto op te eisen (desnoods via Masselein en Dillemaans) of een extra nummer van wijlen Faze uit te geven op 10.000 exemplaren — en trachten tot een consensus te komen met andere kringen.

Christophe Verbiest

Referendum

Vrijdag 12 en maandag 15 december had Ekonomika's referendum plaats. De leden mochten zich voor of tegen volgende tekst uitspreken:

- Een verhoging van de inschrijvingsgelden om de sociale sektor te subsidiëren is voor ons aanvaardbaar als de beurzen voldoende geïndexeeerd worden.
- Hoger onderwijs buiten de universiteit en unief: gelijk sociaal statuut.
- Vrije toegang tot de universiteit: geen maatregelen ter beperking van het aantal studenten zoals numerus clausus, numerus fixus, forfaitaire betaolingen enz.

Voor het referendum daagden 668 kiezers — 1/3 van het ledenbestand — op. De uitslag: 448 (66,3% ja, 222 (33,2%) neen, 3 (0,5%) blanco of ongelid. De tekst is dus aanvaard, maar dat is geen verrassing. Zowel ja-als neen-stemmers zegden ons dat ze een meer genuanceerd referendum hadden gewenst. Maar Ekonomika is op dit gebied formeel: op de bestuursvergadering blijft volgen, dan zal ze tot een consensus proberen te komen met andere kringen.

Veel geluk Ekonomika! □

Woeps! Daar sprak ik even mijn mond voorbij...

(Foto Peter Vermeiren)

Debat "Opera en Film"

"God zij dank hebben ze niets met mekaar te maken"

Terwijl een paar meter verder betogers en rijkswachters hun typisch Leuvense *Gesamkunstwerk* aan het opbouwen waren, ging vorige donderdag in de Vlaamse Leergangen een debat door over "opera en film". Voor een half gevulde zaal (en met een uur vertraging) mochten Gerard Mortier, Eric De Kuyper, Klaas Tindemans en Johan Thielemans hun visie verkondigen.

Tot een echt debat kwam het zelden, en al werden er heel wat interessante dingen verteld, toch kwam men nooit bij de kern van de zaak: het debat dat de filmkeuze van het festival *Opera Image* wou oproepen, kwam er niet. Dat bleek al toen elk van de sprekers zijn korte inleiding bracht.

Klaas Tindemans (dramaturg van de Muntscouwburg) bracht drie basisintuïties naar voren die de discussie volgens hem konden doen beginnen. Hij gelooft niet dat verschillende genres zoals film en opera verzoenbaar zijn, omdat die genres zelf al niet definieerbaar zijn. De laatste goede film zal voor het nageslacht "film" definiëren, de laatste slechte film zal zeggen wat film niet is. Ten tweede is het een myte dat een operafilm het publiek van de echte opera verbreedt: iemand die *Don Giovanni* van Losey goed vindt, zou wel eens erg ontgoocheld kunnen zijn van een opvoering ervan in een theater. Tenslotte heeft de registratie van opera alleen een documentaire of journalistieke waarde. Is er al eens een esthetisch effect, dan heeft dat alles met film en niets met opera te maken.

Eric De Kuyper (zowel film- als operakenner) was veruit de meest vurige spreker, maar of alles wat hij zei meteen waar was, valt te betwijfelen. "God zij dank hebben opera en film niets met mekaar te maken", want anders zouden ze geen zin hebben als aparte genres. Opera is uniek als live gebeuren, "een mengeling van arbeid en artistiek". Het is een produkt in de maak, waar soms ook van de toeschouwer een inspanning gevraagd wordt om niet in slaap te vallen...

Huwelijk

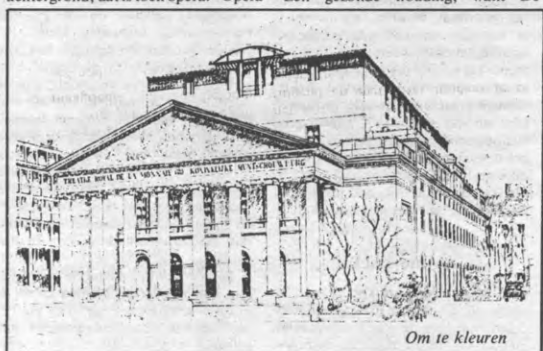
Opera nu leeft temidden van de media film en televisie, en dat is een groot gevaar en een groot geluk. Het groot geluk voor De Kuyper is dat je je bewust wordt van het feit dat een opera live is: dat is fantastisch in een tijd waarin alles gesyntetiseerd wordt. Daarom is opera nu ook aan een revival toe: enkele "konservatieven" (letterlijk "bewaarders" in dit geval) beseffen dat opera door de andere media bedreigd wordt. Het grote gevaar is dat middelen uit de synteetische genres in opera gebruikt gaan worden, en dat is volgens De Kuyper een ramp. Drie voorbeeldjes illustreerden zijn stelling: Chéreau gebruikt een mechanische pop voor de rol van Olympia in zijn regie van *Les*

Contes d'Hoffmann, Von Karajan gebruikt geluidsboxen om quadrofoniësch bezingenschal de zaal in te jagen in *Parsifal* en Peter Hall regisseert *Carmen* al in functie van de videoregistratie die zeker na de zaalvoorstellingen zal volgen.

Johan Thielemans (*Eiland, Etcetera...*) bewandelde — zoals steeds — meer een middenweg, en dat leek ook ons veruit het verstandigste. Echt goede operafilms heeft hij nog niet gezien, maar toch hoopt hij dat die er ooit eens zal komen. In verschillende films is er al een soort huwelijk van opera- en filmesthetiek, zo bijvoorbeeld in *Once upon a time in the West*: "Een kamera die rijdt, met muziek op de achtergrond, dat is toch opera." Opera

tempo, die sterk verschilt in de twee genres. Bij film bepaalt de montage het tempo, bij opera de partituur. Het is duidelijk dat een "presto" in de partituur niet zondermeer in een "presto"-montage (snelle beeldwisselingen dus) kan omgezet worden, maar hoe de verhouding dan wel ligt, weet Mortier niet. Stof voor een student op zoek naar een tesononderwerp.

Uit het debat werd je niet veel wijzer. Alleen Thielemans wil operaregistraties nog een kans geven, een "kompromis-houding" die bij de "radikale" De Kuyper geen genade vindt. Thielemans stelt dat je altijd zal winnen en verliezen, en zolang de uiteindelijke balans positief is, is opera op TV goed. Een gezonde houding, want De

Om te kleuren

in film werkt ook steeds heel sterk, alleen is het moeilijk om zangers te tonen: verdraag je dat wel, een close-up van iemand die een aria zingt? De uiteindelijke verwezenlijking van wat kan zie je in... de videoclip (sinds Thielemans dat zei, heeft *Humo* hem gek verklaard). Ooit hoopt hij een opera te zien die die technieken weet te integreren... Tenslotte merkte hij op dat opera en theater op zoek gaan naar jonge en soms ook onbekende regisseurs. Operafilms worden altijd toevertrouwd aan gevestigde reissieurs die alles al bewezen hebben.

Gerard Mortier (directeur van de Munt) kwam pas om tien uur opdagen. Hij was eerst opgehouden in Brussel, en ook Leuven bleef niet te toegankelijk door "de studenten en de politiek die weer kat en muis aan het spelen zijn". Je kon wel van een vervreemdingseffect spreken die avond: debateren over opera en film terwijl buiten de sirenes loeien...

Rustig, maar vol inzicht, presenteerde Mortier zijn visie, en al snel bleek hij iets meer op de golfte van het opzet van het debat te zitten. Hij loofde ook de programmering van het festival (loofde daarbij wel de verkeerde Stuc-programmator, maar dat hebben we nog gehoord), en begon "totaal maagdelijk" aan zijn betoog.

Het is niet nodig de opera te democratiseren via film of televisie, want daar lijdt de opera alleen maar onder. Als je er iets wil van maken, moet je een totaal nieuw genre creëren, noch opera noch film. Mortier valt zelden in slaap bij opvoeringen, "maar bij verfilmd opera slaap ik altijd in". Het grote verschil tussen film en opera ziet Mortier in de vastlegging van het

Om te spelen

Kuyper en Tindemans spreken duidelijk vanop de ivoren toren van de operakenner. Zo verwacht De Kuyper ook dat je voor de opvoering al het libretto koopt, leest en zelfs stuudert. Hulpmiddelen op scene (ondertitels, dia's met samenvattingen...) vindt hij afschuwelijk.

Mortier kan vanuit de ervaring zelf die laatste stelling flink relativeren: om een Janacek te begrijpen (in het Tsjechisch gezongen door zangers die geen Tsjechisch spreken, voor een publiek dat geen Tsjechisch begrijpt...) heb je gewoon op een of andere manier tekst nodig. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld Wagner: in *Lohengrin* heb je een duet van maar liefst drie kwartier. Je moet als toeschouwer die tekst begrijpen, of heel de opera gaat de mist in.

Star Wars

Een laatste interessant discussiepunt was het begrip "realisme" in film en opera. Door de televisie is bijvoorbeeld geweld dagelijks kost geworden. Je kan het dus in de opera niet meer als dusdanig op scene brengen. Doden mogen er niet vallen, op het podium, dat's duidelijk. Voor Mortier moet je echter wel gaan vrezen voor het leven van de acteurs, zo overtuigend en met inzet moeten ze er tegenaan gaan, want "dat is het leven: liefde en dood". Hoe roep je dan geweld op? Dat moet met totaal onrealistische middelen gebeuren, en daar zal je een groot regisseur herkennen.

Hetzelfde geldt voor de fantastiek in de film. In *Lohengrin* heb je de komst van de "Zwaanridder". Het publiek nu is gewend aan "Star Wars-standen" en ziet het wonder niet dat Wagner wou evoceren. Mortier vindt dat je met de techniek van vandaag even "fantastisch" alternatief moet zoeken. De Kuyper niet. Een goede regisseur, toneelmeester, machinist en belichtingsmeester moeten dat met heel beperkte middelen kunnen: "De grote regisseur is die, die het met karten en punaisen doet."

"Opera en Film" boeide dus wel, maar miste een duidelijk afgelijnd discussiesysteem, waardoor er vaak in het ijle gepraat werd. Er was ook geen echt moderator, want Thielemans nam vooral als een gesprekspartner deel aan het debat. Het was misschien ook nuttig geweest wat meer filmmensen bij het gesprek te betrekken, en wat minder opera-freaks.

Buiten begon bij het einde van het debat het tweede bedrijf.

Koen Van Myleem
Geert Stubbe

AGENDA

samenstelling Joost Boliere

Donderdag 18 december

- 20.00 u. **LEZING** Het fin de siècle als inspiratiebron voor hedendaagse kunst door Bart Verschaffel in Aud. Ves., inkom 100/120, org. Amaranth.
- 20.00 u. **FILM** 'Rwanda, het hart van Afrika' van Lode Nusselein, in Aud. Minnepool, inkom 80/120, org. CCN.
- 20.00 u. **KERSTKONCERT** door het L. Universitair koor o.l.v. P. Dejans met werk van o.a. Monteverdi, Poulenc, Schüts..., in St.-Kwintenskerk, org. LUK.
- 20.30 u. **DANS** Juste ciel door Nicole Moussoux, in 'tStuc, inkom 140/200, org. Stuc.
- 21.00 u. **FUIJ** Aktiefuif voor democratisering in zaal Thier, inkom 60, org. RAK

Vrijdag 19 december

- 18.00 en 20.30 u. **KERSTKONCERT** door vokale en instrumentale ensembles Lemmensinstituut o.l.v. P. Schollaert met o.a. werk van Bach, in Lemmensinstituut, inkom 120/180.
- 20.30 u. **DANS** Juste ciel door Nicole Moussoux, in 'tStuc, inkom 140/200, org. Stuc.

Zaterdag 20 december

- 20.00 u. **FILM** Weekendfilm American Gigolo van Paul Schrader, in 'tStuc, inkom ?, org. Stuc.

Dinsdag 23 december

- 20.30 u. **KERSTKONCERT** Leuvens Kamerkoor Tomdion o.l.v. Guido Dedesse, in St.-Jan-de-Doperkerk, org. UP.

Woensdag 24 december

- 22.00 u. **KERSTNACHTVIERING** in de Begijnhofkerk.

TENTONSTELLINGEN

- CENTRALE BIBLIOTEK** Erasmus Lovaniensia tot en met 20 december.
- DE JONGE JACOB**, Lei 19, Hana Storchova, hedendaagse Tsjechische grafiek tot en met 21 december.
- GRAFIEK CLUB** Selectie uit het kunspatrimonium van de provincie Brabant tot en met 19 december.
- UZ GASTHUISBERG** Stefania Unurm en Kris Heyman, kleurtekeningen schilderijen, grafiek tot 21 december.
- HALL ALMA II** Fototentoonstelling '14 dagen aktie in foto's' op wo 17, do 18 vr 19 december telkens van 12.00 tot 20.00 u. (vr 19 tot 14.00 u.), inkom 25 fr. Psychologische Kring.

Germania's Literaire Wedstrijd

Germania, de fakulteitskring van de Germanisten, organiseert dit jaar voor de zesde keer haar literaire wedstrijd. Deze wedstrijd staat traditioneel open voor alle studenten van de KUL. Sinds dit jaar is hij ook uitgebreid naar de studenten van de KULAK toe.

Er zijn afzonderlijke prijzen voorzien voor de categorieën verhalend proza en poëzie.

De jury is samengesteld uit Prof. Hugo Brems, Prof. Karel Porteman, Hugo Bousset (recensent, medewerker UFSA), Stefaan Evenepoel (recensent, medewerker L & W), Luuk Gruwez (dichter), Hilde Dengis en Lode De-

smet (studenten). Per genre worden drie prijzen toegekend: 10.000 fr. voor de winnaar, 6.500 fr. voor de tweede en 3.000 fr. voor de derde, waarvan een deel in boekenbons.

De inzendingen moeten ten laatste op 15 december 1987 aankomen.

Geïnteresseerden kunnen het volledig reglement bekomen bij:

- Hilde Dengis, C. Meunierstraat 46, 3000 Leuven
- Fakbar L & W, Blijde-Inkomststraat 11, 3000 Leuven

(CR)

DE HARLEY wordt binnenkort vervangen, de man daarentegen... (Foto Peter Vermetren)